

Głos *weekend*

Pismo
ukazuje się
we wtorki
i piątki

Piątek
3 stycznia 2025
nr 1 (LXXX)
cena: 22 Kč

WIADOMOŚCI
KWESTA TRZECZ KRÓLI
Z HYMNEM
STR. 2-3

REGION
TEGO NIE BYŁO
OD DWUSTU LAT...
STR. 4

ZBLIŻENIA
BOZNAŃSKA,
TISCHNER, REYMONT...
STR. 6

Zaczęło się odliczanie do emerytury

GOSPODARKA: Wyższa płaca minimalna, waloryzacja wypłacanych emerytur, wdrożenie pierwszych ustaleń reformy emerytalnej – to najważniejsze zmiany, które obowiązują w 2025 roku w Republice Czeskiej w sferze zarobków i ubezpieczeń społecznych.

Danuta Chlup

Miesięczna płaca minimalna brutto podniosła się począwszy od 1 stycznia z 18 900 koron do 20 800 koron i odpowiada 42,2 proc. średniej krajowej. Dane te opublikowało Ministerstwo Pracy i Spraw Socjalnych. O 1400 koron wzrosły ryczałtowo wynagrodzenia pracowników administracji publicznej i państwowej. Rząd uchwalił przed świętami projekt Ministerstwa Pracy i Spraw Socjalnych przewidujący waloryzację taryf płacowych od 1,8 do 11,5 procenta. Wyjątek stanowią pedagodzy w szkolnictwie regionalnym oraz wykładowcy państwowych uczelni. Ich

• Emerytury wzrosły od stycznia. Fot. Pixabay

taryfy wzrosną o 7 proc., w absolutnych kwotach o 1090 do 4040 koron. – Wyraźnie poprawią się zarobki najgorzej wynagradzanych pra-

cowników, mianowicie kucharek szkolnych, woźnych i pracowników niepedagogicznych czy też protokolantek sądowych – podał przykłady

minister pracy i spraw socjalnych Marian Jurečka.

Ciąg dalszy na str. 8

REKLAMA

80 Głos

Idąc za GŁOSEM serca,
dziękujemy:

- za mówienie na GŁOS!
- za udzielanie GŁOSU!

Z okazji 80-lecia istnienia
GŁOSU
życzymy wielu
zadowolonych czytelników
i mocnego GŁOSU!

Polskie Gimnazjum
im. Juliusza Słowackiego
Czeski Cieszyn

GŁ-004

ZDANIEM NACZELNEGO

Na ten 2025 rok

W moim dorosłym życiu najważniejszą datą jest 1 sierpnia. Tego dnia bowiem, w 2016 roku, przestałem jeść słodycze. W swoim postanowieniu wytrwałem do dziś. Piszę o tym, nie żeby się chwalić, ale przekonać, że każdy dzień jest dobry na postanowienia. Kiedy wejdziemy na „nową drogę życia” w środku roku, wprawdzie nie będziemy mogli powiedzieć, że rzuciliśmy palenie, ograniczyliśmy używanie telefonu czy przeszliśmy na dietę nie w wirze noworocznych postanowień, ale jakie to ma znaczenie!?

W szkole średniej jedna z nauczycielek przekonywała nas, że smutno wyglądają nasze cmentarze w czasie innym niż przełom października i li-

stopada. Coś w tym chyba jest, że aby dobrze przeżyć rok, każdy dzień powinniśmy traktować jak Nowy Rok, Boże Narodzenie, 1 listopada i wiele innych świąt. Nie chodzi oczywiście o błogie lenistwo i nicnierobienie, ale celebrowanie życia, cieszenie się każdym dniem, szanowanie drugiego człowieka niezależnie od jego poglądów, światopoglądu czy wyznawanych zasad.

2025 to dla „Głosu” bardzo ważny rok. Nie każdej gazecie codziennej udaje się dociągnąć do osiemdziesiątki. Nie odkryję Ameryki, jeżeli napiszę, że nie dotarlibyśmy do miejsca, w którym dziś jesteśmy, gdyby nie dziesiątki dziennikarzy, którzy tworzyli gazetę w ciągu ośmiu dekad, ale i tysiące naszych wiernych czytelników. Jednym i drugim bardzo dzie-

kuje. Na najbliższe miesiące zaplanowaliśmy wiele ciekawych inicjatyw. Przez cały rok na pierwszej stronie będziemy publikowali życzenia od naszych czytelników, współpracujących z nami organizacji, firm czy instytucji. Dziś pierwsze z nich. Każdy może przyłączyć się do tej inicjatywy i ufundować takie ogłoszenie. W połowie stycznia na naszych łamach ogłosimy konkurs na logo obchodów 80-lecia. Na wiosnę jeszcze bardziej ruszymy w teren, ale to niech na razie pozostanie niespodzianką...

O wszystkim na bieżąco będziemy informować w gazecie drukowanej, na naszej stronie internetowej oraz w naszych mediach społecznościowych.

Tomasz Wolff
redaktor naczelny „Głosu”

sport vitality

**Wykorzystaj
swoją benefit!**

**Kącik dla dzieci
w Bystrzycy**

pon.-pt. w godz. 8-12
dla dzieci w wieku 1,5-4 lat

+420 601 276 193
www.sportvitality.cz

GŁ-609

www.glos.live

Czytaj nas codziennie

**Znajdź nas
na YouTube**

ZDANIEM... Danuty Chlup

danuta.chlup@glos.live

Huczne zabawy, szampan, fajerwerki sugerują, że przełom roku kalendarzowego powinniśmy traktować jako przełom również w naszym życiu. Ale czy mamy powody? Przysnam, że nie do końca rozumieniem fenomenu sylwestrowo-noworocznego szalu. Owszem, to dobra okazja do spotkań z przyjaciółmi, suto zakrapianych imprez, balowania. Ale czy sam fakt, że stary kalendarz wymieniliśmy na nowy, jest aż tak bardzo istotny?

Jestem przekonana, że każdy z nas ma jakieś szczególnie ważne daty i momenty w swoim życiu. Podejrzewam, że tylko dla nielicznych takim przełomem była którakolwiek noc sylwestrowa. Chyba, że akurat się wtedy urodził. Albo poznał przyszłą żonę (męża) na sylwestrowym balu. Ewentualnie stracił palce po nieudanym odpaleniu petardy.

Narodzenie dziecka, śmierć bliskiej osoby, ślub, rozwód, matura, podjęcie i skończenie studiów, przeprowadzka do nowego domu, zmiana pracy, poważna choroba, wyzdrowienie z niej, wyprowadzka dorosłych dzieci z rodzinnego gniazda... To tylko niektóre sytuacje, które bywają dla nas przełomowe, niezależnie od tego, czy wydarzą się piątego marca, jedenastego lipca czy trzydziestego pierwszego grudnia. Prócz tych klasycznych, które niemal każdego z nas spotkają na którymś etapie życia, są przełomy mniej oczywiste, lecz dla wielu nawet ważniejsze. Mam znajomego, który co roku świętuje „drugie urodziny”, czyli kolejną rocznicę podjęcia leczenia odwykowego, dzięki któremu uwolnił się od alkoholu. Dla jednego przełomem jest poznanie osoby, która otworzy mu oczy na ważne sprawy, do tej pory przez niego niedostrzegane, dla drugiego wydotanie się spod wpływu toksycznego partnera, partnerki, despotycznego szefa czy innej osoby zatruwającej mu życie. Przełomem może być podjęcie decyzji o zmianie priorytetów, a szczególnie jej wdrożenie. Przełomowa może być podróż do szczególnie dla nas ważnego miejsca.

Niektórzy z różnych powodów przeczuwają, że ten rok będzie dla nich przełomowy, inni spodziewają się rutyny i dawkowanej przez 365 dni szarej codzienności. Ale tak naprawdę nie wiemy, kogo z nas 2025 rok zaskoczy. Oby to były pozytywne zaskoczenia i przełomy – tego życzę Wam, Drodzy Czytelnicy, jak i sobie.

CYTAT NA DZIS

Marek Fryś

rzecznik Pogotowia Górskiego RC

...
Niemal wszyscy narciarze ostatnimi laty używają kasków ochronnych. Pomimo to wstrząśnienie mózgu może skomplikować wypoczynek w górach i sprawić, że ranny trafi na co najmniej dobę pod opiekę lekarzy.

Stacje narciarskie ruszają powoli

Brak opadów śniegu i mało mroźnych dni umiędliwiających naśnieżanie stoków spowodowało, że w Beskidach czynne są tylko nieliczne ośrodki narciarskie. Po polskiej stronie można dobrze poszusować w Istebnej, po czeskiej w miarę dobrze w Białej i sąsiednim Międzywodziu. Stoją wyciągi w Mostach, Bukowcu i Lomnej.

W Istebnej działają oba ośrodki – Zagroń i Złoty Groń.

Na Złotym Groniu sytuacja jest bardzo dobra. Dolna część trasy jest naśnieżona luksusowo, pokrywa wynosi 80-100 cm. W górnej części warunki także są dobre, ale trzeba je jeszcze trochę poprawić. W okresie między Świętami a Nowym Rokiem była inwercja, która spowodowała, że w górnych par-

tiach było cieplej niż na dole i dlatego lepiej szło naśnieżanie dolnej części – tłumaczy specjalista od naśnieżania Alojzy Martynek. Dodaje, że do ośrodka przyjeżdża sporo Czechów, ponieważ po czeskiej stronie w regionie jabłnkowskim nie działa jeszcze żaden ośrodek.

W ośrodku Bilá (Biała) w Beskidzie Morawsko-śląskim czynna jest kanapa na północnym stoku i większość wyciągów na południowym. Pokrywa śnieżna wynosi od 20 do 50 cm. Także tutaj sytuację ratuje sztuczny śnieg. W sąsiednim Międzywodziu uruchomiono jeden wyciąg talerzykowy. Ze względu na ograniczone warunki wszyscy narciarze i snowboardziści korzystają z biletów ulgowych.

(dc)

DZIŚ...

3

styczeń 2025

Imieniny obchodzą:

Daniel, Genowefa, Zdzisława

Wschód słońca: 7.42

Zachód słońca: 15.39

Do końca roku: 362 dni

(Nie)typowe święta:

Dzień Słomki do Picia

Przysłowie:

„Od Genowefy listopad

swój bierze początek”

JUTRO...

4

styczeń 2025

Imieniny obchodzą:

Anieli, Eugeniusz, Rygobert

Wschód słońca: 7.41

Zachód słońca: 15.40

Do końca roku: 361 dni

(Nie)typowe święta:

Światowy Dzień Braille’a,

Dzień Spaghetti

Przysłowie:

„Gdy w Eugeniego lód albo

woda, taka i lipcowa pokaże

się pogoda”

POJUTRZE...

5

styczeń 2025

Imieniny obchodzą:

Edwarda, Emiliana, Szymon

Wschód słońca: 7.41

Zachód słońca: 15.41

Do końca roku: 360 dni

(Nie)typowe święta:

Dzień Bitej Śmietany

Przysłowie:

„Gdy styczeń burzliwy

z śniegami, lato burzliwe

z deszczami”

POGODA

piątek

dzień: -1 do 1°C

noc: -1 do -2°C

wiatr: 1-7 m/s

sobota

dzień: -2 do 0°C

noc: -3 do -4°C

wiatr: 3-5 m/s

niedziela

dzień: 1 do 3°C

noc: -4 do -5°C

wiatr: 3-6 m/s

Kwesta Trzech Króli z hymnem

W Nowy Rok rozpoczęła się 25. Kwesta Trzech Króli. Wolontariusze będą zbierali dary do 14 stycznia, on-line można wspierać zbiórkę przez cały rok. Jubileuszowa edycja ma swój hymn, napisał go i nagrał młody piosenkarz Michał Horák.

Danuta Chlup

Autor pieśni „Trzej Królowie” sam był w dzieciństwie kołędnikiem. Kilkakrotnie kwestował w stroju mędrca ze Wschodu, grając przy tym na flecie.

– Myślę, że to był jeden z głównych czynników, dla których Caritas wybrał właśnie mnie – stwierdził w wywiadzie opublikowanym na stronie internetowej Kwesty Trzech Króli.

– Ze zbiórką jestem

związany od dłuższego czasu, także dzięki rodzicom, którzy od dekad współpracują przy tym projekcie i do dziś organizują go u nas we wsi. Piosenka pisała się sama, podczas blisko dziesięciu lat kołędowania nazbierało się dużo wspomnień. Rzadko piszę na zamówienie, ale w przypadku Kwesty Trzech Króli ani na moment się nie zawahałem – przekonywał Horák.

W naszym regionie organizatorami KTK są Caritasy w Ostrawie, Czeskim Cieszynie, Trzyńcu, Jabłonkowie i Bo-

guminie. Swym zasięgiem pokrywają wszystkie miejscowości Zaolzia. Każdy Caritas regionalny ma własne cele, na które zbiera pieniądze i rekrutuje własnych wolontariuszy. Kołędnicy odwiedzają domy ze skarbonkami zapieczętowanymi w urzędach gmin.

Dochód kwesty przeznaczany był na potrzeby placówek prowadzonych przez Caritas: domów KTK są Caritasy w Ostrawie, Czeskim Cieszynie, Trzyńcu, Jabłonkowie i Bo-

Sylwester na Filipce

W słoneczne południe na Filipce (762 m n.p.m.) w ostatni dzień roku rozbrzmiała pieśń „Szumi jawor, szumi”, wystrzeliły korki od szampana, były serdeczne życzenia, ognisko, poczęstunek i radosna atmosfera – w ten sposób blisko 70-osobowa grupa członków i sympatyków Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Sportowego „Beskid Śląski” w RC tradycyjnie pożegnała stary rok i przywitała nowy.

Na Filipkę wybrali się dwa dni wcześniej również uczniowie, absolwenci, nauczyciele i sympatycy Polskiego Gimnazjum im. J. Słowackiego w Czeskim Cieszynie. Wycieczka odbyła się w ramach inicjatywy uczniowskiej pn. „Z Gimplem w góry”, która rok temu miała swoją pierwszą edycję. Podobne inicjatywy miały jednak miejsce już wcześniej, tyle że pod innym szyldem.

Z oferty spędzenia niedzieli w beskidzkiej scenerii skorzystało 32 uczestników. W słonecznej i lekko mroźnej pogodzie grupa udała się z Nawsia do schroniska na Filip-

• **Michał Horák (w środku)** napisał i nagrał hymn dla Kwesty Trzech Króli. Fot. Charita.cz/Vojtěch Soukup

szych klientów. Byłby niewykonalny bez funduszy zgromadzonych w ramach KTK, wykorzystanych przez nas do współfinansowania nowych samochodów elektrycznych. Naszą bazę samochodową poszerzyliśmy o 9 nowych elektromobilów, nasi asystenci codziennie je wykorzystują, jeżdżąc do domów klientów, którym pomagają.

Inicjatorem pierwszej Kwesty Trzech Króli był przed ćwierćwieczem ówczesny arcybiskup ołomuński, obecnie arcybiskup praski Jan Graubner.

– Przypominam sobie, że początkowo spotykałem się z obawami ludzi, którzy potrafili „zabrać” o środki dla potrzebujących w urzędach, lecz niełatwo im było chodzić z prośbą od domu do domu. A jednak się ośmieliłi. Zaczęli. Po latach widać, że dobrze się stało – ocenił rozwój największej zbiórki charytatywnej w Republice Czeskiej.

Szczegóły dotyczące poszczególnych form wsparcia można znaleźć na oficjalnej stronie internetowej kwesty trikarlovasbirka.cz.

■

Taniej w Jesionikach

Od wczoraj można aktywować wouchery rabatowe na noclegi w Jesionikach, dzięki którym turyści mogą mieć tańszy nocleg o 300 koron od osoby. To wspólna akcja województw morawsko-śląskiego i ołomunieckiego we współpracy z Ministerstwem Rozwoju Regionalnego, która ma zachęcić turystów do odwiedzania regionu, który ucierpiał we wrześniowej powodzi. Wczoraj do godz. 12.00 do organizatorów wpłynęło ponad 600 wniosków o voucher rabatowy.

Voucher przeznaczony jest na pobyt od dwóch do siedmiu nocy, w wyznaczonych obiektach noclegowych, które uczestniczą w projekcie. Ich lista wraz z innymi ważnymi informacjami znajduje się na stronie programu voucher.jeseniky.cz. Jest ona dostępna w trzech wersjach językowych – czeskiej, polskiej i angielskiej.

Z vouchera rabatowego można skorzystać tylko raz i – co ciekawe – nie ma znaczenia, czy turysta pochodzi z Czech, czy z zagranicy. Bony rabatowe przeznaczone są na pobyt indywidualne i rodzinne, ale nie można ich wykorzystywać na imprezy masowe, takie jak kursy narciarskie, wycieczki czy szkolenia.

(klm)

Pierwsze noworodki

W szpitalach w regionie przyszły już na świat pierwsze tegoroczne noworodki. 1 stycznia o godz. 1.55 urodziła się w Hawierzowie Michaela, która ważyła 3810 gramów oraz mierzyła 50 cm. Dziewczynka nie jest jednak pierwszą tegoroczną hawierzowianką, jej rodzina pochodzi bowiem z jednej z niedalekich miejscowości.

W karwińskim szpitalu jako pierwszy urodził się w tym roku chłopczyk Tadeáš. Jest karwińskiem oraz drugim dzieckiem w rodzinie. Na świat przyszedł w Nowy Rok o godz. 13.08. W chwili narodzin miał 50 cm wzrostu i ważył 3390 gramów.

W Trzyńcu na pierwszego tegorocznego noworodka czekano w środę aż do godz. 19.18, kiedy to urodziła się 50-centymetrowa i ważąca 3460 gramów Lea Anna Gierczuszkiewicz. Jej matka pochodzi z Filipin, na stałe mieszka jednak z rodziną w Czeskim Cieszynie. Obecnie tworzy ją nie tylko ona z mężem i ich 7-letnią córeczką Izabellą, ale także mała Lea Anna.

(sch)

• **Lea Anna ze swoją mamą.** Fot. Szpital Trzyniec

Nieszczęśliwe wypadki i nadmiar alkoholu

To była raczej spokojna noc. Tak policja ocenia przełom roku 2024 i 2025 w naszym regionie. I chociaż noc sylwestrowa w województwie morawsko-śląskim obeszła się tym razem bez tragedii, to jednak w ciągu pierwszych godzin Nowego Roku telefony alarmowe się urywały.

210

razy policja w województwie morawsko-śląskim interweniowała w pierwszych pięciu godzinach nowego roku.

Zgłoszeń pod nr 158 było jednak znacznie więcej, jako że niektóre z nich nie leżały w kompetencji policji, zdarzało się również, że w jednej sprawie potoczyło się z linią alarmową niezależnie od siebie więcej osób. Spektrum rozwiązywanych spraw było bardzo szerokie. Funkcjonariusze interweniowali przy atakach fizycznych w mieszkaniach, barach, restauracjach i pod gołym niebem. W wielu z tych przypadków swoją rolę odgrywał spożyty alkohol. Zgłoszenia dotyczyły również spraw majątkowych, zakłócania ciszy nocnej oraz łamania zakazu odpalania fajerwerków, ale także np. straty wszystkich dokumentów.

400

wyjazdów w ciągu jednej doby, czyli od godz. 6.00 31 grudnia do godz. 6.00 1 stycznia, zaliczyły załogi pogotowia medycznego województwa morawsko-śląskiego.

Od sylwestrowej północy do noworocznego poranka udzieliły pomocy 111 pacjentom. Liczba interwencji w tych godzinach była dwukrotnie wyższa od pozostałych nocy w ciągu roku. W ośmiu przypadkach chodziło o lekkie lub średnio-ciężkie obrażenia związane z odpalaniem fajerwerków. Ok. 50 interwencji miało związek z urazami głowy i kończyn na skutek różnego rodzaju upadków oraz ze skaleczeniami szkieletu. Potowa rannych była pod widocznym wpływem alkoholu. Z kolei blisko 30 obrażeń było wynikiem bójek, w których narzędziem przemocy były butelki, drągi i inne przedmioty.

20

lat skończy niebawem mężczyzna, który odniósł obrażenia podczas odpalania fajerwerków w Hawierzowie.

Do nieszczęśliwego zdarzenia doszło kwadrans po północy, kiedy po nieudanej próbie odpalenia sztucznych ogni, ponownie próbował zapalić knot. W tym momencie doszło jednak do wybuchu i młodzienc – poranioną głową trafił w ręce ratowników. Wszystko wskazuje na to, że poszkodowany nie zastosował się do instrukcji obsługi wyrobów pirotechnicznych, które wyjaśniają, jak się zachować, kiedy po zapaleniu knota nie dojdzie do eksplozji.

2

razy wylatywał w ostatnim dniu starego roku śmigłowiec ratunkowy.

W obu przypadkach załoga współpracowała ściśle z Górkim Pogotowiem Ratunkowym. Pierwsze zdarzenie miało miejsce w rejonie szczytu Kozubowej, gdzie 48-letnia kobieta odniosła obrażenia kończyn dolnych. Ze względu na złodowacący teren transport naziemny do szpitala w Trzyńcu nie był możliwy. W podobnej sytuacji znalazł się również 30-letni turysta, który udał się z Krasnej na Łysą Górę. W jego przypadku interwencja lotniczego pogotowia ratunkowego była jednak jeszcze nieco bardziej skomplikowana – wykorzystano dźwиг pokładowy oraz siatkę transportową.

(sch)

Tego nie było od dwustu lat...

Wybuch, który zniszczył doszczętnie kamienicę przy ul. Głębokiej w Cieszynie, ma poważne znaczenie dla zabytkowego charakteru miasta. Choć budynek pod numerem 32 nie należał do najstarszych, stanowił część historii ścisłego centrum.

Łukasz Klimaniec

Kamienica przy ul. Głębokiej 32, w której w niedzielę 29 grudnia w wyniku eksplozji zginęły dwie osoby, to zabytkowy obiekt. Figuruje w gminnym rejestrze zabytków, jednak dokładna data jej powstania jest trudna do oszacowania.

Historia tej kamienicy związana jest z rodziną Aufrichtów...

– Ewidencja zabytków wskazuje na XVIII wiek, ale patrząc na fasadę ta kamienica była późniejsza. Nie mam jednak wątpliwości, że w XVIII wieku jakiś budynek tam stał, zapewne parterowy – przyznaje Jan Paweł Borowski, historyk z Muzeum Śląska Cieszyńskiego.

W karcie katalogowej Ośrodka Dokumentacji Zabytków z 1983 roku budynek ten datowany jest na lata 1826-1900.

Pewne jest, że historia tej kamienicy związana jest z rodziną Aufrichtów, jedną z liczniejszych cieszyńskich rodzin żydowskich. W budynku przy ul. Głębokiej 32, która wówczas nosiła nazwę Kronprinzessin Stephaniestraße (ulica Arcyksiężnej Stefanii), mieszkał Sigmund Aufricht, który na parterze prowadził swój sklep spożywczy przez co najmniej ćwierć wieku. Zmarł 29 kwietnia 1895 roku w wieku 70 lat. Po jego śmierci cały majątek, a więc kamienicę wraz ze sklepem, przejął syn Ignaz. Jego imię i nazwisko przypisane do tego adresu widnieje m.in. w spisie wyborców do Senatu z 1922 roku (miał wtedy 63 lata), a także w księdze adresowej Cieszyzna z 1926 roku.

Natomiast w „Ogólnej księdze adresowej i przewodniku miasta Cieszyzna” z 1931 roku pod adresem Głęboka 32 można odnaleźć kilka osób – Ignacego Białka, który zajmował się wyrobem rolet i stor, komiwojażera Leona Manna, Różę Rybę handlującą towarami działymi, elektrotechnika Ernesta Raszkę, Emilię Haratyk handlującą jarzynami i owocami, emeryta L. Dencikowskiego, Teresję Haratyk, oraz wspomnianego kupca Ignacego Aufrichta, który parał się handlem towarów mieszaných.

Nad drzwiami wejściowymi do kamienicy przed wybuchem można było dostrzec w kutej kratce monogram Ignaza i Laury Aufrichtów – charakterystyczne litery ILA, gdzie litera „A” wypełniała środek kompozycji, po lewej była litera „I”, a po prawej „L”.

Na archiwalnym zdjęciu, jakie znajduje się w zbiorach Muzeum Śląska Cieszyńskiego, widać fragment kamienicy z szyldem „Ignaz Aufricht”. Zdjęcie zostało wykonane na początku XX wieku – biorąc pod uwagę, że widoczna na nim kamienica o numerze 34 ma tylko

● Na archiwalnym zdjęciu, jakie znajduje się w zbiorach Muzeum Śląska Cieszyńskiego, widać fragment kamienicy z szyldem „Ignaz Aufricht”. Fot. Muzeum Śląska Cieszyńskiego

dwa piętra, należy założyć, że fotografia została zrobiona przed 1910 rokiem – okazały, wysoki budynek, jaki dziś znajduje się pod numerem 34, a który także ucierpiał w wyniku wybuchu, został postawiony w 1910 r. według projektu Ludwiga Kametza na miejscu wcześniejszego obiektu, który należał do rzeźnika Franza Russka.

W pierwszej kolejności trzeba zabezpieczyć sąsiednie budynki...

W ostatnim czasie w kamienicy przy ul. Głębokiej 32 znajdowały się trzy mieszkania (zameldowanych było 11 osób) oraz sklep. Do wynajęcia w tej kamienicy był też znajdujący się na parterze lokal użytkowy o powierzchni ok. 14 metrów kw. Stanowiła ona ważną część zabytkowej tkanki miasta. Przemysław Major, zastępca burmistrza Cieszyzna, podkreśla, że jej zniszczenie wskutek eksplozji, ma poważne znaczenie dla zabytkowego charakteru miasta.

– Nie wszyscy mają świadomość skutku tego zdarzenia. Od czasów II wojny światowej, kiedy Niemcy zburzyli synagogę, nigdy w Cieszynie nie doszło do takiej sytuacji, żeby w zabytkowej tkance miasta nastąpiło celowe zburzenie kamienicy – wskazuje. – Kiedy oprowadzam ludzi po Cieszynie zachęcam ich, żeby spojrzeć na miasto oraz jego charakter i przyrównali do podobnych

miast w Polsce. Zwracam wtedy uwagę, że wszystkie obecne zabytki, które można zobaczyć w Cieszynie, od czasu pożaru w 1789 roku nie zostały zniszczone wskutek jakiegokolwiek działań wojennych czy losowych. Teraz doszło do sytuacji, która od ponad 200 lat nie miała miejsca – stwierdza Przemysław Major, akcentując tym samym skalę zdarzenia dla zabytkowego charakteru miasta.

Pod koniec stycznia 2025 roku radni Cieszyzna uchwalili miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, zgodnie z którym, kamienica będzie musiała zostać odbudowana. – Tam nie może być nic innego, ani terenu zielonego albo przejścia do placu Teatralnego. Uchwalenie planu sprawi, że to będzie obowiązek dla miasta, żeby odbudować tę kamienicę – przyznaje nasz rozmówca. Trudno jednak cokolwiek powiedzieć, kiedy taka odbudowa miałaby mieć miejsce. W pierwszej kolejności trzeba zabezpieczyć sąsiednie budynki o numerach 30 i 34, a szczególnie ich elewacje frontowe oraz ich ściany, żeby na miejsce gruzowiska mogli wejść prokuratorzy i biegli, którzy zbadają przyczyny wybuchu. Po nich wejdzie firma rozbiorczą. Póki co odcinek ulicy Głębokiej od ul. Browarnej do ul. Mennicznej jest całkowicie zamknięty i nie ma możliwości dojazdu oraz otwarcia w tym rejonie lokali, w których prowadzona jest działalność gospodarcza. ▲

● Kamienica sprzed odnowienia elewacji w 2009. Fot. zbm.cieszyn.pl

● Wybuch zniszczył doszczętnie budynek pod numerem 32 na Głębokiej. Fot. UM w Cieszynie

2025 rokiem pozytywnego przełomu

Premier Donald Tusk otwierając ostatnie ubiegłoroczne posiedzenie rządu powiedział, że 2025 będzie rokiem pozytywnego przełomu. Wskazał, że Polska sprawując prezydencję w Radzie UE będzie dźwigać odpowiedzialność za Europę. Wyraził też nadzieję, że wybory prezydenckie „dokończą porządki” w Polsce.

Polska Agencja Prasowa

Premier przyznał, że mijający rok był trudny i był „jednym wielkim wyzwaniem”. Zwracając się do ministrów podkreślił, że większość z nich miała świadomość, jak trudnego dzieła się podejmuje, przejmując rząd po Prawie i Sprawiedliwości.

Dodał, że ostatnie godziny 2024 roku pokazały jak w soczewce, z jak wielkim problemem Polska się zmagą po latach bałaganu prawnego. Nawiązał w ten sposób do poniedziałkowej decyzji Państwowej Komisji Wyborczej, która po decyzji Sądu Najwyższego przyjęła sprawozdanie finansowe komitetu PiS z wyborów parlamentarnych 2023 r., ale zaznaczyła jednocześnie, że nie przesądza, czy Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych SN, która przyjęła skargę PiS na wcześniejsze odrzucenie przez PKW tego sprawozdania, jest sądem i nie przesądza o skuteczności orzeczenia tej izby.

Szef rządu stwierdził też, że minister finansów Andrzej Domański jest „przykładem tego, ile trzeba odporności i pewności moralnych i prawnych racji, by dobrze prowadzić polskie sprawy”.

Tusk podziękował ministrom i wszystkim Polakom za wyrozumiałość i cierpliwość. – Wiem, że każdy w Polsce, bez względu na poglądy, chciałby, aby zbliżający się rok był łatwiejszy, przyjemniejszy, bez konfliktów – dodał.

Według szefa rządu, 2025 „będzie rokiem pozytywnego przełomu”. – Nie mamy innego wyjścia. Polska musi wygrać ten rok i jesteśmy na dobrej drodze – oświadczył Tusk. Wskazał, że przez pierwsze

● Donald Tusk, premier rządu RP od końca 2023 roku. Fot. KPRM

pół roku Polska będzie sprawować prezydencję w Radzie Unii Europejskiej, „dźwigać odpowiedzialność za Europę” i że w tym samym czasie w Polsce będzie trwała kampania przed wyborami prezydenckimi. – Będziemy tkwili, przynajmniej do lipca, w systemie prawa i bezprawia, ale damy sobie z tym radę – powiedział premier.

Zaznaczył jednocześnie, że 2025 rok będzie kluczowy z punktu widzenia polskiego bezpieczeństwa, a tematowi bezpieczeństwa będzie w dużej mierze poświęcone polskie przewodnictwo w UE.

Ocecił też, że Polska będzie w 2025 roku silna jak nigdy w swojej nowoczesnej historii. Powiedział, że jest dumny z tego, iż Polska staje się symbolem państwa zdolnego do budowania bezpieczeństwa. – Staliśmy się i będziemy w 2025 r. to potwierdzali, liderem polityki bezpieczeństwa, nie tylko w tej części Europy, ale na całym kontynencie – powiedział Tusk.

Podkreślił przy tym, że bezpieczeństwo jest też po to, aby dać mocny sygnał rozwoju. Według niego, mijający rok był pierwszym, kiedy „można powiedzieć, że pol-

ska gospodarka obudziła się”, a 2025 będzie rokiem pozytywnego przełomu.

– Jeśli dobrze wykorzystamy pierwsze sześć miesięcy i przygotowujemy ten przełom pod względem prawnym, ustrojowym – bo musimy dokończyć te porządki, wzięliśmy to na siebie, nie wszystkim się to podoba, to w drugiej połowie 2025 r. wszyscy odczują tę wielką energię. Pójdziemy razem naprawdę do przodu i to będzie już nie tylko statystyka, ale będzie odczuwalne w każdym polskim domu, w każdym polskim mie-

ście, w każdej polskiej gminie – przyznał Tusk.

Dodał, że Polska „będzie miejscem, o którym cały świat będzie mówił z uznaniem, już nie tylko dlatego, że obroniliśmy demokrację, ale dlatego że budujemy ten wielki sukces cywilizacyjny”.

Polska będzie przewodniczyć Radzie UE od 1 stycznia do 30 czerwca przyszłego roku. Będzie to druga polska prezydencja – wcześniej Polska sprawowała ją w drugiej połowie 2011 r.

Wybory prezydenckie odbędą się w maju przyszłego roku. ▲

Kosmiczne serduszeko

Ważące 4,5 g złote serduszeko Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy oznaczone nr. 1 ma w przyszłym roku polecieć w kosmos – poinformował minister rozwoju i technologii Krzysztof Paszyk. Na orbitę ma je zabrać polski astronauta Sławosz Uznański.

– „Ignis”, bo taką nazwę nosi ta misja, to „ogień”, a każdy, kto zna Jurka Owsiaaka i śledził 32 dotychczasowe finały, wie, że w środku zimy jest ogień i energia – powiedział podczas konferencji Paszyk.

Szef resortu zaznaczył, że WOŚP w ciągu ponad 30 lat swojej działalności wniosła wielki wkład w roz-

wój polskiej medycyny. Podkreślił, że badania, które Sławosz Uznański ma przeprowadzić podczas misji, również będą miały na to istotny wpływ.

– Kolejna ważna sprawa to połączenie misji kosmicznej z misją społeczną, a więc dzielenie się doświadczeniami z innymi. To że serduszek z numerem 1 znajdzie się w kosmosie, będzie piękną klamrą spinało rozwój i naukę z odruchem serca i pomocą drugiemu człowiekowi – podkreślił minister.

Sławosz Uznański wskazał, że jako astronauta mógł się zaangażować we współpracę z jedną organizacją charytatywną. – Wybrałem WOŚP, z którym się związałem. Cie-

szę się, że będziemy mogli zabrać polskie złote serce w kosmos i przynieść z powrotem – powiedział.

Uznański zaznaczył, że misja Europejskiej Agencji Kosmicznej umożliwi testowanie polskiej technologii w kosmosie. – Bierzymy udział w budowaniu globalnej gospodarki. Misja kosmiczna to nie tylko astronauta, to setki, a nawet tysiące ludzi, którzy pracują na to, żeby taką technologię ze sobą zabrać – powiedział. Dodał, że misja kosmiczna może być inspiracją dla młodych inżynierów, którzy za kilka lat wejdą na rynek pracy.

Z kolei założył WOŚP zwrócił uwagę, że poprzedni finał, podczas którego zebrane środki zostały

przeznaczone na wsparcie polskiej onkologii i hematologii, odbył się 10 lat temu, a od tego czasu technika medyczna zrobiła ogromny postęp. – To „kosmos”. Polscy lekarze, pielęgniarki, laboranci, którzy pracują na oddziałach onkologicznych robią superrobotę, mając bardzo dobry sprzęt. 10 lat temu WOŚP przekazał 80 ultrasonografów, które umożliwiły wczesną diagnostykę – przypomniał założyciel WOŚP.

33. finał WOŚP odbędzie się 26 stycznia 2025 r., a zebrane środki mają zostać przeznaczone na rzecz onkologii i hematologii dziecięcej. Jak wcześniej poinformował Owsiaak, pomoc obejmie osiemnaście oddziałów dziecięcych, siedem-

naście hospicjów, pięć ośrodków neurochirurgii onkologicznej, sześć ośrodków chirurgii onkologicznej i cztery zakłady patomorfologii.

„Ignis” to oficjalna nazwa pierwszej polskiej misji technologiczno-naukowej na Międzynarodową Stację Kosmiczną (ISS). Według prezesa Polskiej Agencji Kosmicznej prof. Grzegorza Wrochny, Uznański polecą na orbitę na wiosnę przyszłego roku, nie wcześniej niż w kwietniu. Podczas misji na ISS Uznański przeprowadzi 13 polskich eksperymentów z zakresu onkologii i hematologii dziecięcej, jak wcześniej poinformował Owsiaak, pomoc obejmie osiemnaście oddziałów dziecięcych, siedem-

(PAP)

Boznańska, Tischner, Reymont... To jest ich rok!

Wybitni pisarze, poeci, góralski filozof, noblista, malarka, reżyser, generał... – decyzją polskiego Sejmu i Senatu oni zostali patronami roku 2025. To dobra okazja, żeby przypomnieć ich sylwetki oraz ważne dokonania, którymi wpisali się w historię Polski.

Łukasz Klimanić

Zgodnie z podjętymi przez Senat RP uchwałami, 2025 będzie rokiem ks. prof. Józefa Tischnera, Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej, Władysława Reymonta oraz Wojciecha Jerzego Hasa. Sejm RP zdecydował, że patronami 2025 roku będą natomiast Stefan Żeromski, Antoni Słonimski, Olga Boznańska, gen. Kazimierz Sosnkowski, Franciszek Duszeńko, pierwsi królowie Polski oraz bohaterowie z Katynia, Charkowa i Miednoje.

Ks. prof. Józef Tischner

Kaplan, góral ze Starego Sącza, filozof. Wybitna postać polskiej filozofii i duchowości, autor wielu publikacji, znany dzięki „Historii filozofii po góralsku”, jeden z najważniejszych polskich filozofów nie tylko jeśli chodzi o filozofię religii czy chrześcijaństwa, ale wielu innych nurtów. Profesor w Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie, prezes Instytutu Nauki o Człowieku w Wiedniu. Przez całe życie budował mosty między różnymi środowiskami i nurtami umysłowymi. Promował kulturę góralską, był kapelanem Związku Podhalan. – Jego działalność i dziedzictwo zachowują wartość zarówno w kontekście religijnym, jak i świeckim, a filozofia człowieka i solidarności pozostaje inspiracją w wielu współczesnych debatach – brzmi uzasadnienie uchwały.

Maria Pawlikowska-Jasnorzevska

9 lipca 2025 r. będzie obchodzona 80. rocznica jej śmierci. Zostawiła po sobie ok. 500 wierszy, 20 sztuk teatralnych oraz kilkanaście słuchowisk radiowych. Z powodu perspektywy, z jakiej ujmowała tematy takie, jak aborcja i związki pozamałżeńskie, niektóre z jej sztuk uważane

były za skandalizujące. Ale krytycy cenili ją wysoko, porównując do Mollera, Wilde’a, Shawa i Witkacego. Jej wiersze wykonywane były jako piosenki m.in. przez Ewę Demarczyk, Annę German, Irenę Santor, Czesława Niemena, Halinę Kunicką, Krystynę Jandę, Marylę Rodowicz, Marka Grechutę, Annę Marię Jopek, Grzegorza Turnaua, Kayah czy Natalię Kukulską. Po jej dramaty sięgają kolejne pokolenia reżyserów teatralnych.

Władysław Reymont

Jeden z najwybitniejszych i najważniejszych pisarzy w dziejach literatury polskiej. Pisarz, prozaik i nowelista, laureat literackiej Nagrody Nobla, którą Akademia Szwedzka przyznała mu 13 listopada 1924 r. za powieść „Chłopi”. Władysław Reymont zdobył popularność dzięki powieściom „Zemia Obiecana” i „Komediantka”. Ale to uniwersalna, ponadczasowa treść „Chłopów” przyniosła mu sławę. Przetłumaczono tę powieść na 29 języków. Powstały także jej filmowe adaptacje oraz różne inscenizacje. W 2025 r. mija setna rocznica śmierci Władysława Reymonta.

Wojciech Jerzy Has

Polski reżyser filmowy, scenarzysta i producent zaliczany do przedstawicieli polskiej szkoły filmowej. Pretekstem do ustanowienia roku Wojciecha Jerzego Hasa jest przypadająca w 2025 r. setna rocznica urodzin tego wybitnego reżysera i scenarzysty, twórcy takich filmów jak „Rękopis znaleziony w Saragossie”, „Lalka”, „Sanatorium pod klepsydrą” i „Pożegnania”. Has sięgał do kanonu europejskiego dziedzictwa kultury i wypełniał swe filmy bogatą metaforiką. – Należał do gigantów światowego modernizmu, ale zarazem tworzył filmy arcypolskie, zawsze podejmując dialog z rodzimą mitologią, kompleksami i politycznymi narracjami – czytamy w uzasadnieniu uchwały.

Stefan Żeromski

Prozaik, publicysta, dramaturg, pierwszy prezes polskiego PEN Clubu, prezydent Rzeczypospolitej Zakopiańskiej, czterokrotnie nominowany do Nagrody Nobla w dziedzinie literatury (1921, 1922, 1923, 1924). Jeden z najwybitniejszych pisarzy polskich w historii. W tym roku przypada setna rocznica jego śmierci. Autor takich powieści, jak „Ludzie bezdomni”, „Popioły” czy „Przedwiośnie”. – Był twórcą przekonany o doniosłej funkcji literatury, wierzył bowiem w szczególne posłannictwo pisarza i w jego odpowiedzialność za kształtowanie losu narodu i Ojczyzny – uzasadnili parlamentarzyści. Bogatej twórczości literackiej towarzyszyła intensywna wieloletnia działalność niepodległościowa i patriotyczna oraz praca społeczna.

Antoni Słonimski

Wybitny poeta, pisarz, tłumacz i publicysta, członek założyciel kabaretu „Pod Picadorem” i grupy literackiej „Skamander”. W 2025 r. przypada 130. rocznica jego urodzin. W działalności publicystycznej sprzeciwiał się zarówno postawom Narodowej Demokracji, jak i komunizmowi. Opowiadał się za racjonalizmem i demokracją. A jako prezes Związku Literatów Polskich wykorzystywał swoją pozycję do walki o prawa materialne twórców i bronił wolności słowa. Uznawany jest za jeden z największych autorytetów moralnych. W 1964 r. Słonimski złożył do władz PRL List 34 – protest środowiska literackiego przeciwko cenzurze. W efekcie wydano wobec niego zakaz druku i zagranicznych wyjazdów.

Olga Boznańska

Okazją do uhonorowania tej artystki jest 160. rocznica urodzin oraz 85. rocznica jej śmierci. Obrazy Boznańskiej należą do najważniejszych dzieł polskiego malarstwa modernistycznego i kanonu historii sztuki, a jej karia stanowi przykład jednego z naj-

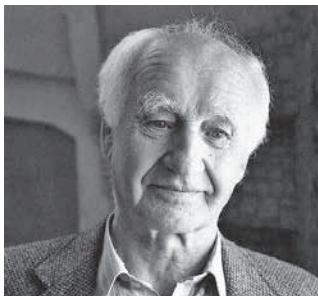
wybitniejszych polskich sukcesów artystycznych na arenie międzynarodowej. W 1898 przeprowadziła się do Paryża, gdzie została członkiem Towarzystwa Artystów Polskich „Sztuka”. W Paryżu urządziła pierwszą indywidualną wystawę. W 1900 na wystawie w New Gallery w Londynie dostała złoty medal. Na Wystawie Światowej w Paryżu otrzymała wyróżnienie. Portrety przyniosły jej największą sławę. Malowała głównie w pracowni. Częstym motywem jej obrazów są wnętrza pracowni lub widoki z okna.

Gen. Kazimierz Sosnkowski

Wojskowy, polityk, działacz niepodległościowy i sportowy, generał broni Wojska Polskiego, czołowa postać emigracji polskiej podczas II wojny światowej. Symbol wytrwałej walki o niepodległość, znakomity organizator Wojska Polskiego i niezłomny orędownik sprawy polskiej na arenie międzynarodowej. Był jednym z najbliższych współpracowników Józefa Piłsudskiego, w czasie wojny polsko-bolszewickiej z 1920 r. stał się z czołowych dowódców, którzy przyczynili się do polskiego zwycięstwa. W 1944 r. krytykował zachodnich aliantów za niedostateczne wsparcie dla walczącej stolicy Polski i zarzucał im oddanie Polski w sowiecką strefę wpływów.

Franciszek Duszeńko

W 2025 roku przypada setna rocznica urodzin tego jednego z najwybitniejszych polskich rzeźbiarzy. W czasie II wojny światowej był żołnierzem Armii Krajowej. Aresztowany przez

Niemców trafił do obozów koncentracyjnych Gross-Rosen, Oranienburg i Sachsenhausen. Doświadczenie wojny zaważyło na jego życiu. Po wojnie osiadł w Gdańsku, z którym pozostał związany przez resztę życia. Pomiędzy 1952 a 1962 rokiem brał udział w odbudowie zrujnowanego podczas wojny miasta. Był twórcą monumentalnych pomników Ofiar Obozu Zagłady w Treblince (z Adamem Hauptem i Henrykiem Kitowskim).

Pierwsi królowie Polski

W uchwale o Roku Milenium Koronacji Dwóch Pierwszych Królów podkreślono, że w 1025 r. w katedrze w Gnieźnie królewską koronę włożył tuż przed śmiercią Bolesław Chrobry, a następnie jego syn – Mieszko II Lambert. – Upamiętnienie wstąpienia na tron Bolesława Chrobrego oraz Mieszka II Lamberta jest wspomnieniem wszystkich tych, którzy skupieni wokół idei rodzącego się państwa polskiego, poświęcali czas, energię, a niekiedy i życie, byśmy dziś byli częścią dumnego grona krajów Europy z wielowiekową tradycją państwowości – brzmi uzasadnienie.

Bohaterowie z Katynia, Charkowa, Miednoje, Bykowni i innych miejsc

Sejm ustawiając rok 2025 Rokiem Polskich Bohaterów z Katynia, Charkowa, Miednoje, Bykowni i innych miejsc przypomina ich jako żywe postaci reprezentujące wolną Polskę – suwerenne, dumne państwo. Zbrodnia ludobójstwa, której dokonano wiosną 1940 roku, jest bezprzykładnym w historii mordem na przedstawicielach polskiej inteligencji i elit państwowych. Kłamstwo, że zbrodni tej dokonali Niemcy, było fundamentem PRL i zaistalowania na ziemiach polskich moskiewskich władz. – Prawda o tej zbrodni stała się inspiracją wolnościowych dążeń Polaków i jest fundamentem wolnej Polski – czytamy w uzasadnieniu.

Co będziemy świętować i o czym decydować

W środę powitaliśmy Nowy Rok, dziś wyrrywamy trzecią kartkę z tegorocznego kalendarza. Co zostanie zapisane na pozostałych 362 oraz o jakich wydarzeniach z przeszłości będą nam one przypominały? Niektóre odpowiedzi na te pytania znajdują Państwo w poniższym tekście.

• Ostatni Zjazd PZKO odbył się w 2021 roku. Prezesem została Helena Legowicz Fot. ŁUKASZ KLIMANIĆ

Beata Schönwald

Z 14 świąt trzy przypadną na weekend

W Republice Czeskiej 2025 rok nie będzie się pod tym względem różnić od poprzednich. W kalendarzu znajdzie się 14 świąt wolnych od pracy. Tradycyjnie większość z nich przypadnie na dni robocze, choć pojawiają się też „niemiłe niespodzianki”. 5 i 6 lipca, czyli Święto Apostołów Cyryla i Metodego oraz Dzień Spalenia Mistrza Jana Husa to dni weekendowe. Również 28 września, obchodzony jako Dzień Czeskiej Państwowości związany ze wspomnieniem św. Wacława, wypadła na niedzielę. Po Nowym Roku, który poitaliśmy w ub. środę, wciąż jednak pozostaje nam jeszcze 10 dni, kiedy będziemy mogli wypocząć „w środku tygodnia”. Są to 18 kwietnia (Wielki Piątek), 21 kwietnia (Poniedziałek Wielkanocny), dwie środy 1 i 8 maja, kiedy obchodzimy Święto Pracy i Dzień Zwycięstwa, wtorek 28 października, czyli Dzień Powstania Czechosłowacji oraz poniedziałek 17 listopada, w którym przypominamy sobie Dzień Walki o Wolność i Demokrację, Wigilia oraz święta Bożego Narodzenia obchodzone w dniach 24-26 grudnia wypadają natomiast na środę, czwartek i piątek.

Pod przewodnictwem Polski

Przez pierwszą połowę br. Polska będzie sprawować prezydenturę w Radzie Unii Europejskiej. Podobnie jak miało to miejsce w 2. połowie 2011 roku, kiedy po raz pierwszy przypadło jej w udziale to zadanie, trio prezydenckie będzie tworzyć wspólnie z Danią i Cyprzem i razem z nimi będzie przewodniczyć posiedzeniom Rady UE. Prezydencja w Radzie UE sprawowana jest w systemie rotacyjnym kolejno przez wszystkie państwa członkowskie po 6 miesięcy każde, zawsze od stycznia i od lipca danego roku.

• „Hold pruski” namalowany przez Jana Matejkę. Fot. ARC

Polacy wybiorą prezydenta

Najprawdopodobniej na przełomie maja i czerwca poznamy nazwisko nowego prezydenta RP. Termin wyborów zostanie ogłoszony już niebawem przez marszałka Sejmu Szymona Hołownię, który musi to uczynić w okresie od 6 stycznia do 6 lutego. Z przepisów wynika również, że głosowanie powinno odbyć się w jedną z czterech niedziel maja – za tę najbardziej prawdopodobną uważana jest niedziela 18 maja. W tej sytuacji druga tura wyborów odbyłaby się 1 czerwca. Jak dotąd oficjalnie ogłosili swoją kandydaturę Sławomir Mentzen z Konfederacji, Marek Jakubiak, kandydat Wolnych Republikanów, Szymon Hołownia, kandydat Polski 2050, zwycięzca prawyborów w Koalicji Obywatelskiej Rafał Trzaskowski, Karol Nawrocki startujący z poparciem PiS oraz kandydatka Lewicy Magdalena Biełat. Prawdopodobnie jednak lista nie jest jeszcze kompletna. Dotychczasowy prezydent RP Andrzej Duda opuści Pałac Prezydencki po 10 latach.

Co, gdzie, kiedy na Zaolziu?

Zjazd PZKO będzie tylko jednym z wielu wydarzeń, o których będzie w tym roku głośno na Zaolziu. Od stycznia do grudnia zostanie bowiem zorganizowanych wiele imprez, które odbywają się co roku i cieszą się dużą popularnością w naszym regionie. Oto informacje o niektórych z nich: 1 lutego, Złoty Groń w Istebnej i na Kubalonce, 50. Zjazd Gwiaździsty; 1-3 sierpnia, Laszek Miejski w Jablonkowie, 78. Gołębi Święto; 21 czerwca, Park im. B. Némcew w Karwinie, 14. Dolański Gróń; 9 listopada, „Strzelnica” w Czeskim Cieszynie, Tacy Jesteśmy 2025 Kongresu Polaków w RC.

Historyczne wydarzenia z dwoma zera

2025 będzie rokiem jubileuszowym dla wielu wydarzeń, które miały miejsce przed stu, pięciuset i więcej laty. Tym najbardziej odległym, które miało miejsce 1700 lat temu, był pierwszy w historii chrześcijaństwa sobór powszechny. Odbył się on w Nicei z udziałem 250 biskupów. Ogłoszono na nim dogmat o boskości Chrystusa i jego równości z Ojcem oraz zredagowano tzw. credo nicejskie, które jest tymczasem wiary wszystkich katolików. Tysiąc lat temu miało natomiast miejsce wydarzenie, mające być potwier-

dzeniem znaczenia i suwerenności młodego państwa polskiego. Była nim koronacja Bolesława Chrobrego na pierwszego króla Polski. Prawdopodobnie została ona przeprowadzona w Wielkanoc 18 kwietnia 1025 roku w archikatedrze gnieźnieńskiej. Pół wieku dzieli nas natomiast w tym roku od innego wydarzenia znanego nam z lekcji historii – hołdu pruskiego, który pośrednio doprowadził do likwidacji państwa krzyżackiego, czyniąc jego spadkobiercę, świeckie państwo pruskie, krajem zależnym od Polski. Hołd lenny złożył królówi Zygmuntowi I Staremu książę Albrecht Hohenzollern 10 kwietnia 1525 roku w Krakowie. Z kolei z kart czeskiej historii warto wspomnieć, że przed 900 laty z chwilą śmierci autora kończą się zapisy w Kronice Kosmasa będącej najwybitniejszym dziełem wczesnej historii czeskiej. Z kolei przed stu laty koło Pawłowa i Wieronic Dolnych na Morawach zespół prof. Karola Absolona odkrył figurkę paleolitycznej Wenus datowaną na 29 tys.-25 tys. lat p.n.e.

80 lat od zakończenia wojny

Przed 80 laty zakończyła się najstraszliwsza wojna w dziejach ludzkości, która rozpoczęła się 1 września 1939 roku atakiem Niemiec na

• Przed 100 laty znaleziono na Morawach paleolityczną figurkę Wenus Fot. ARC

Polskę. Koniec II wojny światowej nastąpił w Europie 8 maja 1945 roku w momencie podpisania kapitulacji przez Niemcy, 2 września zaprzestano walk na Pacyfiku, co zostało poprzedzone m.in. sierpniowym atakiem atomowym USA na japońskie miasta Hiroszimę i Nagasaki. 1945 rok, oznaczający kres wojny, stał się również początkiem wielu nowych przedsięwzięć. Jednym z nich, będącym bezpośrednią konsekwencją minionych sześciu lat, było powołanie do życia Organizacji Narodów Zjednoczonych, której celem było stworzenie takiego mechanizmu, który zapewniłby trwałą pokój i zapobiegał wojnom w przyszłości. 26 czerwca 1945 roku została podpisana Karta Narodów Zjednoczonych przez przedstawicieli 50 państw. Oficjalna data powstania ONZ to jednak 24 października, kiedy Kartę ratyfikowały Chiny, Francja, Związek Radziecki, Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii, Stany Zjednoczone i większość sygnatariuszy. Koniec wojny wyzwolił działania również wielu lokalnych środowisk. 9 czerwca 1945 roku ukazał się we Fryszacie pierwszy numer „Głosu Ludu”, który funkcjonuje obecnie pod nazwą „Głos”.

• Pomniki ofiar II wojny światowej są rozsiane po całym Zaolziu. Fot. BEATA SCHÖNWALD

Kolędowanie zapisane na płycie

Wyjątkowy prezent z okazji świąt Bożego Narodzenia przygotował dla swoich rodzin, przyjaciół, sympatyków oraz wszystkich mieszkańców Stonawy Chór Mieszany „Stonawa” działający przy miejscowym kole PZKO. Jest nim płyta kompaktowa zatytułowana „Stonawskie kolędowanie”.

Beata Schönwald

Na krążku znajduje się kilkanaście tradycyjnych kolęd polskich, czeskich i świątowych, takich jak „Raduj się świecie”, „Nad Betlejem w ciemną noc”, „Bóg się rodzi”, „Pójdźmy wszyscy do stajenki” czy dwie pastorałki czeskie.

– Cieszymy się, że chociaż Stonawa nie jest zbyt dużą miejscowością, to chór istnieje i że na jego próby regularnie dojeżdżają również chórzyści z Olbrachcic, Szonowa czy Datyn. Chcieliśmy, żeby pozostał tutaj po nas jakiś ślad. To jeden z powodów wydania płyty – stwierdziła dyrygentka Marta Orszulik.

Praca nad krążkiem trwała od września ubiegłego roku. Utwory chóralne nagrywano w miejscowych kościołach katolickim i ewangelickim. W tym

pierwszym powstały nagrania kolęd z akompaniamentem organów, w drugim ze względu na lepszą akustykę pieśni wykonywane a capella. Symboliczny „chrzest” albumu miał miejsce przed świątami Bożego Narodzenia podczas zapalania choinki przed stonawskim urzędem gminnym.

„Stonawskie kolędowanie” jest drugą płytą CD miejscowego chóru mieszanego. Pierwsza pt. „Daj ludziom miłość” pojawiła się pod koniec 2017 roku.

Mitologia w miniaturze

Stowarzyszenie Przyjaciół Polskiej Książki w Czeskim Cieszynie wydało pod koniec ub. roku objętościowo niewielką, a jednak ciekawą i nietuzinkową pozycję: „Podręcznik młodego Herosa” Adama Škňouřila.

Pochodzący z Bystrzycy Adam Škňouřil jest absolwentem kierunku grafika na Wydziale Sztuki i Nauk o Edukacji Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach – Instytutu Sztuki w Cieszynie. Projekt „Podręcznika młodego Herosa” jest jego pracą magisterską, przygotowaną w roku akademickim 2022/23 w Magisterskiej Pracowni Dyplomowej pod opieką dr. hab. Sebastiana Kubicy.

Prace magisterskie mówią o ogół charakter opracowań naukowych przeznaczonych dla osób zgłębiających dany temat. Książeczka Škňouřila, z uwagi na kalendarz, którego jest absolwentem,

• Każda opowiadka ma swoją ilustrację. Fot. DANUTA CHLUP

wygląda zupełnie inaczej. I to jest powodem, dla którego może zainteresować szerokie grono odbiorców, w tym uczniów zapoznających się z grecką mitologią. Zresztą z myślą o nich Škňouřil opracował „Podręcz-

nik”. W formie krótkich opowiadań przybliża stosowane do dziś pojęcia zaczerpnięte z mitów starożytnych Greków i wyjaśnia, skąd się wzięły. Do każdej historyjki sam wykonał ilustrację.

– Moim zadaniem w ramach pracy magisterskiej było opracowanie koncepcji, napisanie tekstu, wykonanie ilustracji, zaprojektowanie szaty graficznej, skład i przygotowanie do druku – wyjaśnił autor w roz-

mowie z „Glosem”. – Na potrzeby pracy magisterskiej wydrukowałem kilka egzemplarzy. Dzięki współpracy ze Stowarzyszeniem Przyjaciół Polskiej Książki publikacja ukazała się w większym nakładzie.

Z „Podręcznika młodego herosa” dowiemy się na przykład, jakie mają pochodzenie i metaforyczne znaczenie takie wyrażenia, jak w objęciach Morfeusza, stajnia Augiasza, pępek świata, pięta Achillesa, miecz Damoklesa, pod egidą, szata Dejanyry, Argusowe oko czy chyba najpowszechniej stosowany paniczny strach.

Publikacja ma twardą okładkę i praktyczny format „do torebki”. Wkrótce można ją będzie nabyć w księgarni Wirthów w Czeskim Cieszynie, trafi także do bibliotek na Zaolziu. Projekt został wsparty finansowo przez Ministerstwo Kultury RC.

(dc)

Zaczęło się odliczanie do emerytury

Dokoroniczenie ze str. 1

Emerytury wzrosły od stycznia przeciętnie o 358 koron. Kosmetyczna zmiana dotyczy dodatku wychowawczego do emerytur – podniesiono go z 500 koron na jedno dziecko do 503. Czeski Zakład Ubezpieczeń Społecznych przeprowadzi waloryzację emerytur automatycznie, świadczeniobiorcy nie muszą składać wniosków.

Dodatek wychowawczy, w zdecydowanej większości przysługujący kobietom, w przyszłości dozna zmian. Docelowo ma być nowym emerytkom przyznawany tylko za trzecie i kolejne dziecko. Nagrodą za wychowanie nowych potencjalnych podatników ma być, według uchwalonej na początku grudnia reformy emerytalnej, przede wszystkim wprowadzenie tak zwanej rodzin-

nej podstawy emerytalnej, która ma być dla matek – emerytek bardziej korzystna.

Powoli będą wdrażane także inne zapisy reformy. Już w 2025 roku zmienia się m.in. warunki pracujących emerytów – nie będą oni musieli uiszczuć składek na ubezpieczenie emerytalne w wysokości 6,5 proc. z wynagrodzenia brutto, przez co wzrosną ich place netto. Jest też druga strona medalu. Praca zarobkowa wykonywana przez emerytów nie będzie już skutkowała wzrostem otrzymywanych przez nich świadczeń.

Począwszy od br. będzie się stopniowo podnosił o 1 miesiąc w skali roku wiek emerytalny dla osób urodzonych po 1965 roku. Jego maksymalna granica ma wynosić 67 lat. Dotyczy ona osób urodzonych w 1989 roku lub później.

Od 1 lutego wzrosną opłaty za dostarczanie emerytur w gotówce. Aktualnie jedno doręczenie kosztuje 35 koron, wkrótce będzie kosztowało 78. Podwyżka dotyczy zarówno świadczeń odbieranych na pocztę, jak i tych, które listonosz przynosi do domu. Nowa wysokość opłaty została ustalona na podstawie negocjacji pomiędzy Ministerstwem Pracy i Spraw Socjalnych, któremu podlega Czeski Zakład Ubezpieczeń Społecznych oraz Ministerstwem Spraw Wewnętrznych, zwierzchnikiem Poczty Czeskiej. Poczta argumentuje, że kwota 35 koron nie pokrywała rzeczywistych kosztów związanych z transakcją gotówkowo – były one dwukrotnie większe.

– Zalecamy wszystkim klientom, aby zdecydowali się na przekazywanie emerytur na konto w banku. Jest nie tylko tańsza opcja, ale także

bardziej komfortowa. Chodzi o bezpieczny sposób wypłaty, wykorzystywany przez coraz większą liczbę klientów. W gotówce wypłacamy już tylko niespełna 20 procent emerytur – powiedział František Boháček, dyrektor centralny Czeskiego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Jedna piąta emerytur dostarczanych przez pocztę w gotówce ma w rzeczywistości przeszło pół miliona świadczeń (dane Poczty Czeskiej z listopada br.). Opłaty za najstarszych emerytów (tych, którym przyznano świadczenia przed 1 stycznia 2010 roku) uiszczą CZUS, pozostali są one potrącane.

Od Nowego Roku resort pracy i spraw socjalnych poszerzył możliwość elektronicznej komunikacji z urzędami. Na ułatwienie mogą liczyć osoby bezrobotne. W elektronicznej strefie klienta

20 800
koron wynosi od 1 stycznia br. minimalne miesięczne wynagrodzenie w Republice Czeskiej.

„Jenda” będą mogły zarejestrować się w Urzędzie Pracy i złożyć wniosek o zasiłek dla bezrobotnych. Osoby nie będą musiały fatygować się do urzędu.

Po zasiłku wychowawczym, dodatku na dziecko oraz zasiłku mieszkaniowym będzie można w naszej strefie klienta „Jenda” od 1 stycznia całkowicie on-line przeprowadzić cały proces zmiany zatrudnienia – poinformował minister Jurečka.

(dc)

KARDYNAŁ GRZEGORZ RYŚ PODSUMOWUJE 2024 ROK W KOŚCIELE KATOLICKIM W POLSCE

W człowieku jest jakieś pęknięcie...

Kościół zawsze będzie się sprzeciwiał banalizacji seksu, czyli odrywaniu go od miłości i relacji – mówi metropolita łódzki kard. Grzegorz Ryś. Jak dodaje, wkraczanie szkoły w sferę seksualności powinno się odbywać w porozumieniu z rodzicami.

Polska Agencja Prasowa

Jakie wydarzenie uważa ksiądz kardynał za najważniejsze dla Kościoła w 2024 r.? – Gdybym chciał być przewrotny, to powiedziałbym, że najważniejszym wydarzeniem dla Kościoła jest każdy chrzest. Przekaz wiary, który prowadzi do sakramentu wtajemniczenia – bez tego nie ma Kościoła.

Jeśli jednak mówimy o innej kategorii znaczących wydarzeń, to bezspornie najważniejszym był synod o synodalności. W tym roku zakończyła się druga i ostatnia sesja synodu, który był absolutnie wyjątkowy. W tym znaczeniu, że Ojciec Święty poprowadził nas w tym synodzie do bardzo szerokich konsultacji na temat Kościoła, nie tylko w gronie biskupów. Starałem się to obliczyć i 35 proc. uczestników zgromadzenia synodalnego nie było biskupami. Niektórzy pytali, czy to wciąż jest synod biskupów. To wielkie wydarzenie, za pomocą którego Duch Święty prowadzi Kościół.

Czy wnioski płynące z synodu przebiły się do powszechnej świadomości w Polsce? Bo mam wrażenie, że mamy z receptą synodu jakiś problem.

– Podejrzewam, że powodów takiego stanu rzeczy jest wiele. To są bardzo różne lęki. Najczęściej wypowiediany lęk był taki, że papież Franciszek postanowił zrobić z Kościoła demokrację parlamentarną. Dla mnie najtrudniejsze jest, że choć papież zdążył już milion razy powtórzyć, że to nieprawda, to nikt mu nie uwierzył. Papież wielokrotnie mówił, że synod nie jest od tego, żeby jedna frakcja wewnątrz Kościoła narzucała swoje poglądy drugiej, tylko żeby się wszyscy w Kościele spotkali i razem rozeznawali, co Duch Święty do nas mówi. I to nie opierając się na naszych pomysłach, tylko na Objawieniu, czyli na Piśmie Świętym i tradycji. Więc żaden to parlamentaryzm. Inny strach jest po stronie księży – w Polsce dosyć częsty, mam wrażenie. On się zrodził na samym początku synodu, gdy okazało się, że trzeba przyjąć postawę słuchania bardziej niż mówienia, bez osądzania i komentowania. Osobiście sądzę, że dobrze nam, duchownym, zrobiło, że zaczęliśmy wreszcie więcej słuchać niż mówić. Ale tak się chyba stało, że księża się poczuli wykluczeni, a niektórzy nawet poczułi, że mogą zostać przez świeckich zastąpieni. Papież próbował jakoś to nadrobić, organizując spotkanie proboszczów z całego świata i pisząc do nich piękny list. Ale te obawy gdzieś wciąż są i myślę, że zmierzanie się z nimi wciąż nas czeka.

Rok 2024 upłynął także pod znakiem sporu Konferencji Episkopatu Polski z rządem o lekcje religii w szkołach. Ostatnie wypowiedzi minister edukacji Barbary Nowackiej wskazują, że sprawa jest przesądzona i lekcje religii zostaną ograniczone do jednej tygodniowo i to już od przyszłego roku szkolnego. Co teraz zrobi Kościół?

• Kardynał Grzegorz Ryś urodził się 9 lutego 1964 r. w Krakowie. Świecenia prezbiteratu przyjął 22 maja 1988 r., święcenia biskupie – 28 września 2011 r. Mianowany arcybiskupem – 14 września 2017 r., wyniesiony do godności kardynała 30 września 2023 r. Jego dewizą biskupią są słowa: „Virtus in infirmitate” (Moc w słabości). Fot. ARC

– Mielśmy na ten temat poważną debatę na zebraniu plenarnym Konferencji Episkopatu Polski. Poświęciliśmy na nią całe dwudniowe posiedzenie. Wszyscy zgodziliśmy się, że niezależnie od tego, czy w szkole będzie jedna lekcja religii, czy dwie, trzeba zbudować całą rzeczywistość katechez przy parafii. Bo lekcja religii a katecheza to są dwie różne rzeczy. Lekcja religii służy przede wszystkim przekazowi wiedzy, a katecheza służy przekazowi wiary, więc jest także inicjacją do sakramentów. Wiary nie da się przekazać w szkole, bo inna jest metoda katechezy a inna lekcji religii. Cała ta sytuacja – niewątpliwie trudna, co jaskrawo widać po przebiegu rozmów z MEN – dla nas jest motywacją, by wreszcie się zabrać na poważnie do organizacji katechezy w parafiach. Oczywiście, nie rezygnując z lekcji religii w szkole, zachowując ich charakter i sens. Bo przecież obecność Kościoła w szkole jest bardzo ważna z wielu powodów. Zawsze przy tej okazji podnosi się przede wszystkim powody cywilizacyjne i kulturowe, ale przecież to nie tylko o to chodzi.

Kolejnym punktem spornym na linii rząd – Konferencja Episkopatu Polski jest przedmiot edukacja zdrowotna. Rząd twierdzi, że ten przedmiot jest oczekiwany przez rodziców i potrzebny. Jakie jest zdanie księdza kardynała?

– W temacie seksu to chyba czegośkolwiek jako Kościół nie powiemu, to i tak zostanie źle odebrane. Bo Kościół zawsze będzie się sprzeciwiał banalizacji seksu, czyli oderwaniu go od kontekstu miłości i relacji. Właśnie dlatego Kościół wiąże seks z małżeństwem i traktuje go jako wielką wartość, ponieważ poprzez seks człowiek wyraża miłość.

To nie jest dzisiaj najpopularniejsza narracja. Dziś powszechną narracją jest

to, że seks jest potrzebą, którą człowiek musi realizować. I chodzi o to, żeby tę swoją potrzebę realizował w sposób bezpieczny. My będziemy zawsze mówić, że to nie jest cała prawda na temat seksu, to najwyżej część prawdy. Pytanie, w czym ta część pomaga, a w czym szkodzi, pozostaje otwarte.

Druga rzecz, że szkoła w wychowaniu uczone zasad higieny czy zdrowego odżywiania. Natomiast mówienie o tak delikatnej sferze jak seksualność to jest rzecz bardzo poważna. Nie wiem, czy szkoła może to robić bez porozumienia z rodzicami.

W mijającym roku swoje kadencje przewodniczącego i wiceprzewodniczącego Episkopatu zakończyli arcybiskupi Stanisław Gądecki i Marek Jędraszewski. Na emeryturę odszedł kard. Kazimierz Nycz, którego zastąpił abp Adrian Galbas. Na nowego metropolitę czekają również archidiecezje krakowska, poznańska i katowicka. Wiek emerytalny osiągają więc biskupi, którzy przez lata byli twarzami Kościoła w Polsce. Czy to koniec pewnej epoki?

– Nie patrzę na te zmiany pod tym kątem. Nie wiem, czy zmiany personalne są także zmianami kierunku, w którym Kościół zmierza. Zauważmy, że jeśli się w Konferencji Episkopatu Polski w czymś różnimy, to na pewno nie w tym, co najistotniejsze. Każdy z biskupów wierzy, że jest Jeden Bóg w Trzech Osobach i siedem sakramentów świętych.

W mijającym roku głośno było także o skandalach obyczajowych z udziałem

duchownych, m.in. w Sosnowcu i Drobinie. Czy Kościół ma jakąś odpowiedź na sytuację, kiedy na jaw wychodzi podwójne życie księży?

– Oczywiście potrzebna jest reakcja dyscyplinarna zarówno w świetle prawa kanonicznego, jak i prawa państwowego tam, gdzie dochodzi do przestępstwa – tu powinna być również reakcja odpowiednich służb. To jest poza debatą.

Jestem biskupem od 13 lat i nie pamiętam zebrania KEP, na którym nie rozmawialibyśmy o tych trudnych sytuacjach. Nie można więc powiedzieć, że my o tym nie mówimy, czy nie podejmujemy działań. We wszystkich diecezjach przeprowadzono szkolenia związane z tzw. ustawą Kamilka, w różnych instytucjach kościelnych wprowadzono standardy. Wiem co mówię, bo wprowadzałem je w swojej diecezji. Wszędzie staramy się też prowadzić formacje stałą księży. Bo nie chodzi o to, żeby formować tylko kleryków, a potem ich porzucić.

Przy całym tym wysiłku, którego naprawdę jest dużo, wciąż mamy sytuacje nowych przestępstw. Nie widzę na to innej odpowiedzi niż ta, którą św. Paweł nazywa misterium iniquitatis (tajemnica grzechu – łac.). Kościół ma świadomość, że w człowieku jest jakieś pęknięcie, jakaś przedziwna skłonność do zła. Proszę mnie źle nie zrozumieć: nie chcę niczego bagatelizować ani bronić. Próbuję szukać przyczyn.

Dlatego za jedno z najważniejszych wydarzeń mijającego roku uważam spotkanie biskupów ze skrzywdzonymi w Kościele, które odbyło się pod koniec listopada na Jasnej Górze. Myślę, że dla biskupów naprawdę było ważne, żeby usiąść i posłuchać osób skrzywdzonych. Ważne było także, żeby zrobić to we wspólnotcie niemal wszystkich biskupów. Bo podejrzewam, że większość z nas ma już doświadczenie rozmów z osobami skrzywdzonymi. Osobiście spotkałem się z kilkoma. Każda z tych osób mówiła nie tylko o samym doświadczeniu pierwotnego skrzywdzenia, ale także o powtórnej krzywdzie, jakiej doświadczyła w zderzeniu z procedurami kościelnymi.

Bardzo ważne, żeby to usłyszeć. Bo może mamy w Kościele w tej chwili poukładane przepisy – myślę, że nawet wzorowo poukładane, ale jeśli gdzieś zabraknie ludzkiej wrażliwości, to one nie działają. Owocem tego spotkania na Jasnej Górze jest inicjatywa, która wyszła od osób skrzywdzonych, żeby zmienić w procesie kanonicznym status osoby skrzywdzonej. Chodzi o to, żeby osoba skrzywdzona nie miała statusu świadka, ale żeby miała status strony. Takie zmiany wprowadzić może jedynie Stolica Apostolska. Jednak najważniejsze jest to, że w tej chwili nie jest to jedynie inicjatywa biskupów wierzy, że jest Jeden Bóg w Trzech Osobach i siedem sakramentów świętych.

W mijającym roku głośno było także o skandalach obyczajowych z udziałem

S P O R T

W SKRÓCIE

NA POCZĄTEK OPAWA. W najbliższą niedzielę 5 stycznia piłkarze Karwiny rozpoczynają zimowe przygotowania do wiosennego sezonu w Chance Lidze. Nadolziański pierwszoligowiec pierwszy mecz kontrolny rozegra 11 stycznia, na boisku Kovony podopieczni trenera Martina Hyskiego zmierzą się z Opawą. W kadrze zabraknie już dwóch kluczowych pomocników – Davida Mosesa (kierunek Slavia Praga) i Amara Memicia (Pilžno). Więcej o wiosennych planach naszego pierwszoligowca, a także zmianach kadrowych w jednym z najbliższych numerów.

EWERTON Z OSTRAWY DO EGIP-TU? Piłkarze Banika Ostrawa też nie leniuchują. Czwarty klub tabeli Chance Ligi na półmetku rozgrywek rozpoczyna zajęcia poświęcone już w najbliższą sobotę. Tematem numer jeden w klubie jest zainteresowanie kluczowym piłkarzem Banika, Ewertonem (na zdjęciu), ze strony egipskiego zespołu Al-Ahli. Na przełomie roku znad Ostrawicy napłynęła też jedna niepokojąca wiadomość, dyrektor sportowy Banika, Luděk Mikloško, zmaga się z chorobą nowotworową.

RUSZA RAJD DAKAR. W piątek w Bi-szy w Arabii Saudyjskiej rozpocznie się 47. edycja Rajdu Dakar. Ta najtrudniejsza impreza terenowa na świecie w swojej historii odwiedziła już 30 krajów na czterech kontynentach. Uczestnicy nadchodzącej edycji pokonają prolog i 12 etapów o łącznej długości 7700 kilometrów (5100 km odcinków specjalnych), z czego większość po terenach piaszczystych. Rywalizacja zakończy się 17 stycznia w Shubaytah. W ostatnich latach polscy odnosił w nim spore sukcesy, ale tym razem trudno na nie liczyć. Klasa challenger będzie najliczniej obsadzoną przez Polaków. Wspólną załogę utworzyli dakarowi weterani Piotr Beaupre i Jacek Czachor. Dla tego drugiego będzie to już 18. start w rajdzie. Do tej kategorii przesiedli się także bracia Łukasz i Michał Zoll, którzy zadebiutowali w minionym Dakarze w kategorii Classic. Dakarowym debiutantem jest natomiast Adam Kuś, którego pilotem będzie Dmytro Cyro z Ukrainy. **(jb, PAP)**

OFERTA

HOKEJ

TIPSPORT EKSTRALIGA

Stalownicy Trzciniec – Hradec Kralowej (dziś, 17.00), Stalownicy Trzciniec – Kladno (niedz., 15.00), Witkowice – Mlada Boleslaw (niedz., 16.00).

II LIGA-gr. wschodnia

AZ Hawierzów – Wałackie Międzyrzecze (sob., 17.00).

Pogłębia się kryzys w polskich skokach

Skoki narciarskie, dumnie nazywane „polskim sportem narodowym”, powoli stają się „polskim sportem rozczarowań”. Jak na razie śledzimy kolejny słaby sezon w wykonaniu reprezentacji Thomasa Thurnbichlera. Austriacki szkoleniowiec za sterem kadry może być w miarę zadowolony tylko z postawy Pawła Wąska. Zawodnik pochodzący z Cieszyzna w pojedynkę broni honoru biało-czerwonych w Turnieju Czterech Skoczni. Za nim jest... przepaść.

Janusz Bittmar

W piątek rozegrane zostaną treningi i kwalifikacje do sobotniego, trzeciego konkursu 73. Turnieju Czterech Skoczni na Bergisel (HS128) w Innsbrucku. Po dwóch niemieckich przystankach, w Oberstdorfie i Garmisch-Partenkirchen, prowadzenie w klasyfikacji objął Daniel Tschofenig (622,5 pkt.) z przewagą 79 pkt. nad drugim Janem Hoerlem (614,6) oraz 8,7 pkt. nad trzecim Stefanem Kraftem (613,8). Jedenaste miejsce zajmuje Paweł Wąsek (561,4). Dla Tschofeniga przełom roku jest wybitnie udany, dzięki wygranej Austriak został nowym liderem Pucharu Świata, wyprzedzając Niemca Piusa Paschkego (794). Trzeci jest Austriak Jan Hoerl (756). Również w tym zestawieniu najlepszym Polakiem jest Paweł Wąsek (182), sklasyfikowany na piętnastym miejscu w „generale”. W tym sezonie nie liczą się zawodnicy, na których polscy kibice zawsze najbardziej stawiali:

Dawid Kubacki, Piotr Żyła czy Kamil Stoch. Ten ostatni z powodu koszmarnej formy nie pojechał nawet z drużyną na Turniej Czterech Skoczni. Nie więc dziwnego, że w obozie biało-czerwonych robi się coraz bardziej nerwowo. Niewykluczone, że Adam Małysz, prezes Polskiego Związku Narciarskiego, w obliczu fatalnej postawy skoczków będzie musiał ostro zareagować. Do tej pory były znakomite skoczki ograniczał się do postów w mediach społecznościowych i koordynacji działań ze sztabem, ale w kuluarach mówi się otwarcie o odwołaniu trenera Thurnbichlera po Turnieju Czterech Skoczni. Minorowe nastroje w zespole potwierdza też Alexander Stoeckl, dyrektor sportowy ds. skoków narciarskich i kombinacji norweskiej w Polskim Związku Narciarskim, który w rozmowie z norweskimi dziennikarzami zdradził, że sytuacja jest poważna. – To trudne. Ludzie naprawdę walczą o to, aby wydobyc z siebie to, co naprawdę mogą. Na szczęście mamy Pawła Wąskę, który pokazuje dobre skoki. Brakuje nam jednak ciążkości – stwierdził Austriak.

Paweł Wąsek: były błędy na progu

– Dzisiaj na progu w obu skokach były pewne błędy, ale w locie się poprawiłem i w sumie chyba źle nie wypadłem – powiedział Paweł Wąsek, który w Nowy Rok zajął 16. miejsce w drugim konkursie narciarskiego Turnieju Czterech Skoczni w niemieckim Garmisch-Partenkirchen. Zwyciężył Austriak Daniel Tschofenig i został liderem klasyfikacji generalnej TCS oraz Pucharu Świata. Drugi w Ga-Pa był Szwajcar Gregor Deschwaben, a trzeci Austriak Michael Hayböck, który w pierwszej serii skacząc 145 m ustanowił rekord obiektu w Ga-Pa. Poprzedni był o metr gorszy i należał do Dawida Kubackiego. Na 29. pozycji został sklasyfikowany Piotr Żyła. – Dzień wcześniej nad tym pracowałem i choć nie jest to jeszcze idealnie, to dzisiaj mogę być zadowolony – dodał w rozmowie z reporterami Euro-sportu najlepszy z Polaków po dwóch konkursach 73. TCS.

Adam Małysz, prezes PZN, ma powody do zmartwień. Fot. ZENON KISZA

Wąsek przyznał, że na treningach w Ga-Pa koncentrował się na locie po odbiciu, na otwieraniu nart za progiem, gdyż wcześniej robił to za wcześniej. – Muszę przed progiem o nim za dużo nie myśleć... Muszę go przejeżdżać z automatu, a tego dzisiaj zabrakło – wyjaśnił. Na pytanie, czy ufa procesowi szkoleniowemu, jaki kadra realizowała w trakcie przygotowań do sezonu, Wąsek przyznał, że nie ma żadnych większych obiekcji. – Od początku lata gdy zacząłem trenować, widziałem, że postępy w moich skokach jest. Wierzyłem, że to może funkcjonować i jak widać, chyba tak jest. Oczywiście dotyczy to tylko mnie, pozostali kadrowicze mogą mieć inne zdanie. Ufam trenerowi i jego zasadom treningowym – podkreślił. Dodał, że dobre konkursy dają pewność siebie. – Bez tego praca, jaką wykonujemy, nie będzie efektywna i satysfakcjonująca.

W kolejnych zawodach Wąsek marzył o tym, aby „10” w klasyfikacji konkursów częściej niż dotychczas się zdarzała. – Oczywiście im będę bliżej podiów, tym bardziej będę zadowolony. Po to się przecież trenuje. Wąsek przyznał jednak, że w drużynie trochę brakuje dobrej atmosfery, czego nie kryją inni kadrowicze. – Gdy nie ma wyników, to ciężko jest być zadowolonym i schodzić z uśmiechem na twarzy ze skoczni. Koledzy są mi-strzami, gdy nie ma wyniku, jest im ciężko. Ja natomiast staram się cieszyć tym, co mi się udaje... Piotrek zawsze stara się mnie rozweselić, gdy mam gorszy nastrój. W Austrii, gdzie zostanie rozegrana druga część TCS, Wąsek nie za bardzo lubi oba obiekty. Latem skacze mu się tam lepiej niż zimą. Ale ma nadzieję, że teraz, gdy jest bardziej pewny siebie, poradzi sobie także tam.

(PAP)

United Cup – o finał z Kazachstanem

Polska awansowała do półfinału tenisowego turnieju United Cup w Australii. Zadecydował o tym czwartkowy pojedynek z Wielką Brytanią, w którym kluczowe dwa punkty wywalczyli Hubert Hurkacz i Iga Świątek. O finał biało-czerwoni zagrają z Kazachstanem. Iga Świątek wygrała z Katie Boulter 6:7 (4-7), 6:1, 6:4, a pierwsza mę-

ska polska rakietka Hubert Hurkacz pokonał Billy'ego Harrisa 7:6 (7-3), 7:5. – To był mecz bardzo fizyczny, ale cieszę się, że przetrwałam – przyznała Polka na gorąco. Świątek, która jest wiceliderką rankingu WTA oraz sklasyfikowana na 24. pozycji Boulter odniósł wcześniej porażkę po dwa zwycięstwa w Sydney. Obie tenisistki po raz pierwszy zmierzyły się ze sobą na korcie.

Biało-czerwoni w półfinale w Sydney w nocy z piątku na sobotę o godz. 0.30 naszego czasu zagrają z Kazachstanem, który wyeliminował w Nowy Rok broniących trofeum Niemców 2:1. Kadrę biało-czerwonych uzupełniają: Kamil Majchrzak i Alicja Rosolska. Kapitanem jest Mateusz Terczyński. To jest trzecia edycja United Cup. Przed rokiem Polacy dotarli do fi-

nału, w którym przegrali z Niemcami, a przed dwoma laty odpadli w półfinale po porażce z USA. Dla większości zawodników United Cup stanowi świetny sprawdzian formy przed startem pierwszego w tym roku wielkoszlemowego turnieju Australian Open w Melbourne. Turniej rusza 12 stycznia, finałowe spotkanie odbędzie się 26 stycznia. **(jb)**

pre-teksty i kon-teksty /350/

Krzysztof Łęcki

Naukowe fantazje

Czy żyjemy w „czasach ostatecznych”, jak przekonuje nas tytuł dopiero co wydanej głośnej książki zajmującego się kłodymami Petera Turchina? Tego nie wiem. I nie to będzie mnie dzisiaj zajmować. Jednak przy okazji różnorodnych naukowych prognoz na nowy rok chciałbym felietonowo rozważyć pytanie – czy nauka może kłamać?

Odpowiedź jest prosta i jednoznaczna – ależ nie! Ba, nauka nie tylko nie kłamie. Nie może kłamać. Dlatego właśnie nazywamy ją nauką. Oczywiście, konkretne naukowe ustalenia mogą być po jakimś czasie odrzucone. Pojawiają się nowe teorie, które bardziej adekwatnie wyjaśniają zjawiska i zdarzenia. Niemniej ustalenia kłamliwe nie zasługują na nazywanie ich nauką.

I Dlatego – chociażby – nie była przez moment naukową dyscypliną tak ceniona w III Rzeszy fizyka aryjska. A przecież wprowadził to pojęcie Philip Eduard Anton von Lenard, laureat Nagrody Nobla w dziedzinie fizyki w roku 1905 roku. Jednak później, w czasie kiedy tworzył zręby „fizyki niemieckiej”, nie był już naukowcem, a tylko fanatycznym narodowym socjalistą. Sprzeniewierzył się nauce dla ideologicznego zaszczepienia. Za to nawet przez moment nie był naukowcem Trofim Denisowicz Lysenko, choć w czasach Stalina (i Chruszczowa) uchodził za najwyższy w Sowietach autorytet w dziedzinie biologii. Genetyka, którą Lysenko z taką pasją odrzucał, przetrwała jako osiągnięcie nauki, a jego teoria stadialnego rozwoju roślin i metody zastosowania jej w praktyce rolniczej znalazły godne sobie miejsce w książkach poświęconych pseudonauce. Jako Lysenkizm.

II

Być może von Lenard i Lysenko szczerze wierzyli w konstruowane przez siebie obłędne teorie. Tego nie wiemy. Wiemy za to, że totalitarne systemy, w których żyli, i które entuzjastycznie popierali, bardzo sprzyjały takim pseudonaukowym aberracjom. Tyle że, gdy idzie o „naukowe kłamstwo”, by zaznaczyć to zjawisko przez oksymoron, to warto zauważyć, że zdarza się i w krainach liberalnej demokracji. Bo choć oczywiście – jak już podkreślono – nauka nie kłamie, to już poszczególni przedstawiciele czy przedstawicielki nauki mogą miać się z prawdą. I to nie zawsze bez udziału świadomości. Niekiedy idzie o kłamstewka na tyle wydawałoby się nieistotne, że zauważa je tylko koledzy i koleżanki po fachu. I tak Carlos Castenada, antropolog z szacownego uniwersytetu Columbia, swoje najbardziej znane dzieło „Nauki Don Juana” napisał w oparciu o wiedzę, którą jakoby uzyskał od tytułowego Don Juana, czarownika plemienia Yaqui. Czego tam nie było: indiańska magia, obłędnie przejścia z rzeczywistości zwyczajnej do nadzwyczajnej... Nic dziwnego, że przedstawienie tego wszystkiego pozwoliło Castenadzie zdobyć status guru pokolenia „dzieci kwiatów”. Koledzy i koleżanki po fachu byli bardziej krytyczni wobec naukowych rzekomo osiągnięć Castenady. Wątpiono nie tylko w prawdziwość treści książki, ale nawet samo istnienie Don Juana. Dzisiaj wśród antropologów panuje dość powszechna zgoda co do tego, że treści dzieł Castenady są w dużej mierze, jeśli nie po prostu: całkowicie – fikcją. Nie przeszkadza to wszak w sprzedaży kolejnych wydań książki zawierających „nauki Don Juana”, a „Chicago Tribune” może nie bez racji głosić, że „Rzeczywistość don Juana do dziś fascynuje”.

III

Ale bywa, że naukowe kłamstwa mają swoje jak najbardziej realne i rozległe konsekwencje. Biografia słynnej antropolożki kulturowej – Margaret Mead autorstwa Michaela Pollarda wydana została z serii „Oni zmienili świat”. A jak zmieniła świat Margaret Mead? Otóż w roku 1929 opublikowała książkę „Dojrzwienie na Samoa”, w której dowodziła, że w tym wyspiarskim świecie nie istnieje tabu, gdy idzie o sferę intymną, seksualną. Że nie znane jest tam zjawisko monogamii, nie ma mowy o zazdrości czy absolutnej wierności – inicjacja seksualna dokonuje się bardzo wcześniej, a częste zmiany partnerów/partnerek są normą. Mieszkańcy Samoa mieli być z tym bardzo szczęśliwi, o wiele szczęśliwsi z brakiem seksualnych tabu, brakiem wstydu – niż obywatele rozwiniętego cywilizacyjnie Zachodu, gnębieni doktryną o grzechu pierworodnym. Praca Mead stała się w ten sposób ważnym głosem w dyskusji o tym, jaka jest ludzka natura – dowodziła ona, że nie istnieje nic takiego jak stała i niezmienna natura ludzka, a zachowania seksualne są uwarunkowane kulturowo. Książka stała się – co nie dziwota – światowym bestsellerem. Ba, idea „wolnej miłości” utorowała drogę „rewolucji seksualnej” na Zachodzie. No cóż, zawołanie „lułaj dusza (i ciało)”, piekła nie ma”, jest chyba zawsze atrakcyjne, zwłaszcza dla zdrowych (jeszcze) i młodych (jeszcze) ludzi.

IV

Ba, Mead trafiła do świata filmu, jako łatwo rozpoznawalny kulturalny bilon. I tak w „Widmie wolności”, surrealistycznym arcydziele Luisa Bunuela z roku 1974, staje się podstawą wykładu dla... francuskich oświatników: „Na poprzednich zajęciach omawialiśmy pojęcie prawa i występku. Zauważyliśmy, że prawo ma na celu utrzymanie porządku społecznego. Oczywiście prawa bywają różne i zależą od kraju lub epoki. W rzeczywistości są tylko konwencjami. Podobnie jest ze zwyczajami i moralnością. Zwyczaje podlegają zmianie podobnie jak prawo. Poligamia u niektórych ludów stanowi regułę, a u nas jest zabroniona. Informacje na ten temat znajdziesz w pismach Margaret Mead. Mówią o praktykach seksualnych na Melanezji. Te książki są w waszej koszarowej bibliotece. Pomogą wam uświadomić sobie względność obyczajów i – co za tym idzie – prawa. Jeżeli porównamy ze sobą dwie kultury, wszystko zależy od punktu widzenia. Zawsze będziemy dla kogoś barbarzyńcami. Sądzę, że to, co wyjaśniłem pozwoli wam lepiej zrozumieć względność zwyczajów i praw. Wiecie, że często zachodzi potrzeba zmiany prawa. Wiele też mówi się o ewolucji, która powoduje zmiany w obyczajowości. Niekiedy nawołują do wszechogarniającej rewolty. Ale konsekwencje takiego obalenia porządku społecznego mogłyby być nie do przyjęcia, wręcz potworne”.

V

Kilka lat po śmierci Mead amerykański antropolog Derek Freeman, który spędził na Samoa sporo czasu, nauczył się miejscowego języka, a nawet został tam wodzem jednego z plemion, podważył niemal wszystkie ustalenia antropologicznego mitu Mead – sfera seksualna jest na Samoa obwarowana szeregiem tabu, a dziewczęta cieszy się tam powszechnym szacunkiem.

VI

No cóż, nic dziwnego, że o Dereku Freemanie słyszało w dzisiejszym świecie tak niewielu.

PODRÓŻE MAŁE I DUŻE. Poleca Jakub Skalka /85/

Jakub Skalka

Śladami folkloru, cz. 2

Fot. JAKUB SKALKA

Wyrastający z cieszyńskiej gleby bohaterowie folkloru – tak śmiało określić można jego szczególnie zasłużonych badaczy i popularyzatorów – niejednokrotnie zapisywali się w historii kilku regionów i zaznaczali swoją obecność w więcej niż jednej dyscyplinie. Niech za ilustrację tej myśli posłuży przykład Jana Taciny – jednego z największych pod względem dorobku i znaczenia Muzeum Okręgowego, gdzie pracował do przejścia na emeryturę w 1976 r. W tzw. międzyczasie zebrał i opisał tysiące pieśni i tańców ludowych ze Śląska Cieszyńskiego, Górnego i Opolskiego, znaczną część w ramach ogólnopolskiej Akcji Zbierania Folkloru Muzycznego, w której brał udział z ramienia Instytutu Sztuki PAN. Jako bielski muzealnik regularnie dokumentował także folklor małopolskiego pogranicza, kursując z dyktanem od Bestwiny po Szczyrk. Ta część jego pracy wciąż jest najgorzej udokumentowana i najczęściej pomijana, bo... najzwyczajniej nie zdążył doprowadzić jej do końca. Był jednym z wielu ludzi czynu, których ambicje wykraczały poza ramy danego im czasu. Zginął tragicznie w 81. roku życia, potrącony przez niezidentyfikowanego kierowcę i pochowany został na Nowym Cmentarzu Ewangelickim w Bielsku-Białej.

Wędrowkę śladami Taciny należałoby rozpocząć w Odrzychowicach, gdzie w 1909 r. przyszedł na świat. Po skończeniu szkoły ludowej kontynuował naukę w cieszyńskim gimnazjum, następnie zaś w Seminarium Nauczycielskim w Bobrku, które ukończył w 1931 r. Wrażliwość na muzykę i tradycję towarzyszyła mu widocznie od młodości, skoro z tego okresu pochodzą najstarsze zapiskane przez niego teksty folkloru. Do wybuchu wojny pracował w kilku szkołach, od ustroniskiej Dobki, po górnośląski Hóldunów, nieustannie prowadząc badania terenowe i przekazując materiały m.in. Polskiej Akademii Umiejętności w Krakowie oraz Archiwum Fonograficznemu w Poznaniu. Rozpoczęte w 1938 r. studia w Konserwatorium Muzycznym w Katowicach przerwał wybuch wojny, nawet aresztowanie przez Gestapo i pobyt w obozach koncentracyjnych nie powstrzymało go jednak przed kontynuacją etnograficznej pracy – gromadził wiersze i pieśni obozowe, które w latach 70. opracował wspólnie z Aleksandrem Kulisiewiczem.

Swoją wiedzę i doświadczeniem Tacina dzielił się nie tylko z uczniami – szczęśliwie pozostawił po sobie dziewięć książek i kilkadziesiąt artykułów, z których do dziś czerpią przede wszystkim etnografowie i zespoły regionalne (rzadziej, choć również, muzykolodzy i pedagodzy). Za życia uhonorowany nagrodami im. Oskara Kolberga, im. Juliusza Ligonia, im. Karola Miarki, pośmiertnie zaś tablicami pamiątkowymi w rodzinnych Odrzychowicach i Alei Gwiazd Miłośników Cieszyńskiej Pieśniskiej Ludowej w Zamar-skach, wciąż kojarzy się przede wszystkim ze Śląskiem. Kontynuatorom wstrzymanych przedwcześnie śmiercią przedsięwzięć pozostawił jednak niezliczone notatki, zapisy nutowe i taśmy szpulowe, pozyskiwane z terenów wsi powiatu bielskiego, a także materiały do nieukończonego nigdy zbioru pieśni żywieckich. Wszystko wskazuje na to, że jeszcze długo będą rodzić się więc owoce jego pracy, zaś o Tacinie, mimo czwartej dekady mijającej od jego odejścia, coraz głośniejszymi głosem będzie także Małopolska.

Marzenia Marcina Dańca 2024

Poniedziałek 6 stycznia, godz. 20.25

PIĄTEK 3 STYCZNIA

6.00 Panorama **6.35** Zakochaj się w Polsce. Zagórze Śląskie i Góry Sowie **7.00** Makłowicz w podróży. Podróż 2. Ekwador **7.25** Pytanie na śniadanie **11.10** Informacje kulturalne **11.30** Wszystko przed nami (s.) **12.00** Gość poranka **12.25** M jak miłość (s.) **14.05** Polonia 24 **14.40** Polska w Unii Europejskiej **15.45** Bajki naszych rodziców. Marceli Szpak dziwi się światu **15.55** Jeź Kleofas. Gangsterzy **16.10** Cygańskie Kołędowanie z Patrycją Runo (koncert) **17.00** Teleexpress **17.20** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **17.50** Teleexpress Extra **18.15** Stacja innowacja **18.30** Całkiem niezła historia. Rodzina po przejściach **18.45** Panorama **19.10** Olą Polónia **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.00** Gala otwierająca polską prezydencję w Radzie Unii Europejskiej **21.40** Na dobre i na złe (s.) **22.35** Na sygnale (s.) **23.10** Panorama **23.45** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej).

SOBOTA 4 STYCZNIA

6.00 Panorama **6.40** Studio w kontakcie. W poszukiwaniu swoich korzeni **7.30** Pytanie na śniadanie **11.30** Wynalazki na medal (mag.) **11.45** Wow!. Wow, super Wow (s.) **12.55** Jak to się mówi, czyli Kasia u Bralczyka (mag.) **13.25** Na dobre i na złe (s.) **14.25** Do śmiechu! **15.25** Okrasa łamie przepisy. Pradawna prażucha **16.00** Kulturalni PL **17.00** Teleexpress **17.20** M jak miłość (s.) **18.10** Szansa na sukces. Opole 2025. Stanisław Soyka **19.10** Wieczory Humoru i Satyry **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.20** Ranczo 4 (s.) **22.15** Sylwester z Dwójką **23.10** Teleexpress Weekend **23.30** To jest grane.

NIEDZIELA 5 STYCZNIA

6.00 Panorama **6.40** Z gwiazdą przez świat. Halina Mlynkova **7.30** Pytanie na śniadanie **11.05** Fajna Polska zimą. Poznań zimą **11.55** Między ziemią a niebem **12.00** Anioł Pański **12.15** Między ziemią a niebem **12.50** Słowo na niedzielę. Na początku i na końcu **13.00** Transmisja Mszy Świętej z kościoła NMP Królowej Polski w Wejherowie **14.15** Doktor Ewa (s.) **15.50** Makłowicz w podróży. Podróż 2. Ekwador **16.25** Lecę za miłością. Miłość w rytmie tanga **17.00** Teleexpress **17.20** M jak miłość (s.) **18.10** Do śmiechu! **19.10** Łaskownik & Malicki **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.20** Stulecie Winnych 2 (s.) **21.15** Zimna wojna (dramat) **22.50** Koncert Natalii Przybylsz.

PONIEDZIAŁEK 6 STYCZNIA

6.00 Panorama **6.35** Święty Mikołaj przybywa **7.00** Na tropie przpraw. Pikantnie i słdko. Goździk **7.30** Pytanie na śniadanie **11.15** Barwy szczęścia (s.) **11.45** Program **13.20** Koledy pod Tatrami (koncert) **14.15** Stulecie Winnych 2 (s.)

15.05 Kulturalni PL **16.00** Słownik polsko@polski (talk-show prof. Jana Miodka) **16.30** Barwy szczęścia (s.) **17.00** Teleexpress **17.25** Małeńki znak - świąteczny koncert Ireny Santor **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.25** Marzenia Marcina Dańca 2024 **22.05** Polskie drogi. Lekcja poloneza (s.) **23.45** Nie było miejsca dla Ciebie. Polsko-ukraiński koncert świąteczny.

WTOREK 7 STYCZNIA

6.00 Panorama **6.35** Anna Dymna - spotkajmy się. Arkadiusz Mانيuk (talk-show) **7.00** Kuchenne recepty. Cukrzyca **7.30** Pytanie na śniadanie **11.10** Wynalazki na medal (mag.) **11.30** Barwy szczęścia (s.) **12.00** Gość poranka **12.25** Ranczo 4 (s.) **14.15** Tygodnik kulturalny **15.00** Zagadki zwierzogromadki. Borsuki **15.10** Zwierzaki Czytaki. Test wytrzymałościowy **15.30** Program informacyjny **16.00** Korona królów. Jagiellonowie (s.) **16.30** Barwy szczęścia (s.) **17.00** Teleexpress **17.20** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **17.50** Teleexpress Extra **18.15** Emilian Kamiński. Teatr. Moje życie **18.45** Panorama **19.10** W obiektywie Polonii. Wschód **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.25** Ojciec Mateusz 29 (s.) **22.15** Historie z Indii **23.10** Panorama **23.45** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej).

ŚRODA 8 STYCZNIA

6.00 Panorama **6.35** Prywatne życie zwierząt II. Być młodym czy starym? **7.00** Okrasa łamie przepisy. Pradawna prażucha **7.30** Pytanie na śniadanie **11.10** W obiektywie Polonii. Wschód **11.30** Barwy szczęścia (s.) **12.00** Gość poranka **12.25** Ojciec Mateusz 29 (s.) **14.05** Historie z Indii (film) **15.05** Animowanki. Rodzina Treflików **21.30** Program informacyjny **16.00** Korona królów. Jagiellonowie (s.) **16.30** Barwy szczęścia (s.) **17.00** Teleexpress **17.20** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **17.50** Teleexpress Extra **18.15** Zakochaj się w Polsce. Świdnik (mag.) **18.45** Panorama **19.10** Hello Polonia **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.25** O mnie się nie martw 7 (s.) **22.15** Studio w kontakcie **23.10** Panorama **23.45** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej).

CZWARTEK 9 STYCZNIA

6.00 Panorama **6.35** Słownik polsko@polski (talk-show prof. Jana Miodka) **7.00** Jedzenie ma znaczenie, nauka na talerzu **7.30** Pytanie na śniadanie **11.10** Hello Polonia **11.30** Barwy szczęścia (s.) **12.00** Gość poranka **12.25** O mnie się nie martw 7 (s.) **14.05** Studio w kontakcie **14.50** Nad Niemnem **15.05** Bajki naszych rodziców. Maurycy i Hawrane **15.15** Fortele Jonatana Koota. Węzeł Sprytki **15.30** Program informacyjny **16.00** Korona królów. Jagiellonowie - taka historia **16.30** Barwy szczęścia (s.) **17.00** Teleexpress **17.20** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **17.50** Teleexpress Extra **18.15** Z Nieba (film) **18.45** Panorama **19.10** Informacje kulturalne **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.25** PitBull (s.) **22.15** Polonia 24 **22.50** Kabaletowe Naj. Karnawał **23.10** Panorama.

Projekt, który zaangażował młodzież

Uczestnicy projektu na wspólnym zdjęciu. Fot. ARC

Gimnazjum im. św. Rafała Kalinowskiego w Niemieście wspólnie z Zespołem Parku Pamięci w Tuskulanach (Muzeum Okupacji i Walk o Wolność należącym do Centrum Badań nad Ludobójstwem i Ruchem Oporu Mieszkańców Litwy) w ciągu dwóch miesięcy zrealizowało wspólny projekt, który zakończył się integracyjnym, historyczno-plastycznym konkursem.

Niezmiernie cieszymy się, że projekt był zrealizowany z wielkim sukcesem. Było to możliwe dzięki aktywnej młodzieży oraz wspaniałym nauczycielom, pracującym w rejonie wileńskim oraz Ambasady RP w Wilnie – czytamy w oświadczeniu.

W projekcie wzięło udział 15 szkół, 21 nauczycieli, 55 uczniów 5-8 klas oraz I-IV klas gimnazjalnych. W konkursie uczestniczyło 7 szkół: Gimnazjum im. św. Rafała Kalinowskiego w Niemieście – organizatorzy konkursu, Gimnazjum im. Tadeusza Konwickiego w Bujwizdach, Gimnazjum im. Stanisława Moniuszki w Kowal-

czkach, Szkoła Podstawowa w Kiwizkach, Gimnazjum w Pogirach, Szkoła Podstawowa im. Mariana Dziedzińskiego w Suderwie oraz Gimnazjum w Zujunach.

Pierwszym etapem projektu było szkolenie nauczycieli rejonu wileńskiego, które odbyło się w Parku Pamięci w Tuskulanach. W ramach wydarzenia nauczyciele zapoznali się z wystawą „Wysłuchaj mojej opowieści”, której inicjatorką była historyczka i muzealnik Ilona Lewandowska. Na wystawie w parku można było poznać się z postaciami, których życie lub śmierć związane były z Tuskulanami: lekarza i działacza społecznego Juliana Tiliusa, poety i podróżnika Franciszka Walickiego, Sprawiedliwego wśród Narodów Świata Lucyny Antonowicz-Bauer, biskupa Wincentego Borysewicz, partyzanta pułkownika Leonasa Taunysa. Odwiedzający wystawę są zapraszani do skorzystania z kodu QR, aby wysłuchać osobistych historii tych ludzi i dowiedzieć się więcej o historii Tuskulan i Litwy.

Drugim etapem projektu był konkurs historyczno-plastyczny. Uczniowie mieli za zadanie w do-

wolnej formie plastycznej przedstawić epizod z życia bohaterów wystawy. Prace były wykonane bardzo starannie. Ich autorzy twórczo podeszli do zadania.

Finał konkursu nastąpił 10 grudnia 2024 grudnia w sali konferencyjnej Parku Pamięci w Tuskulanach. Wszystkim zebranym uczestnikom konkursu podziękowała za udział jego kierowniczka, Dovidė Lauraitienė, która zachęciła ich również do dalszego zgłębiania historii Tuskulan i całej Litwy. Wszyscy uczniowie dostali symboliczne upominki: estetycznie wykonane torby i kubki z postaciami wystawy, a szkoły uczestniczące w projekcie – bezpłatne wycieczki lub edukację w tym parku.

Wśród nagrodzonych było aż 15 osób. Konkursowe jury przyznało 9 wyróżnień oraz po 3 nagrody w dwóch kategoriach wiekowych: grupa wiekowa 5-8 klasy oraz druga grupa wiekowa I-IV gimnazjalnych. Uroczystości swoim śpiewem upiększył chór „Niemieżanka” pod kierownictwem Eleny Pożlewicz. Projekt został dofinansowany ze środków Ambasady RP w Wilnie.

„Kurier Wileński”/LITWA

Wsparcie Polaków w Ukrainie

W okresie świąt bożonarodzeniowych Dom Polski w Żytomierzu we współpracy ze Stowarzyszeniem „Wspólnota Polska” realizował projekt charytatywny „Wsparcie Polaków w Ukrainie w obliczu wojny”.

Bezlitosna rzeczywistość zmienia życie każdego z nas nie w lepszą stronę, lecz najbardziej wrażliwi – to emeryci, ludzie z problemami zdrowotnymi, rodziny wielodzietne. Właśnie te kategorie zostały beneficjentami projektu charytatywnego.

W tym roku jednorazowe zapomogi finansowe i pomoc rzeczową (paczki żywnościowe) otrzymało 55 osób pochodzenia polskiego z Żytomierza i obw. Żytomierskiego. Odwiedzając Tatrzyń z paczkami przekonał się, na ile ważne dla

Fot. ARC

ludzi jest to wsparcie, na ile doceniają pomoc Polski, która od 2022 roku dociera w trybie regularnym.

Niezmiernie dziękujemy Stowarzyszeniu „Wspólnota Polska”, Kan-

celarii Senatu RP oraz naszemu obywatelowi Polski za pomoc i wsparcie dla Ukrainy.

Pracownicy Domu Polskiego w Żytomierzu

INFORMATOR

CO NA ANTENIE

POLSKIE WIADOMOŚCI: ĆT1 SM, niedziela, wiadomości regionalne od godz. 6.00; powtórka na antenie ĆT2, niedziela od godz. 19.30. **POLSKIE AUDYJCJE:** po-pt. godz. 19.05 Ostrawa 107,3 MHz i Trzynieć 105,3 MHz. **RADIO KATOWICE:** „U Polaków za Olzą” – niedz. godz. 13.05 na 103 FM. Archiwum audycji: radio.katowice.pl/Zaolzie.

CO W TERENIE

ŻYCZENIA

KONCERTY

WĘDRYNIA: Chór mieszany „Canticum Novum” zaprasza na koncert w niedzielę 5 stycznia o godz. 16.00 do „Czytelni”. Gość specjalny: Gimnaści z Węgryni.

CO ZA OLZĄ

COK „Dom Narodowy”, Galeria Ceglana, Rynek 12, Cieszyn: do 3.

1. wystawa Františka Szymczyńska pt. „Tangramy”. Ekspozycja czynna: po-pt w godz. 10.00-16.00. **▲ Miejska Galeria Sztuki Współczesnej:** do 17. 1. wystawa pt. „Sensoświat. O bliskości obcej codzienności”. Czynna: po-pt: w godz. 10.00-16.00. **MUZEUM DUKARSTWA, Galeria „Przystanek Grafika”, ul. Głębocka 50, Cieszyn:** do 4. 1. wystawa pt. „Pour féliciter – świąteczne i noworoczne druki okolicznościowe” z kolekcji Władysława Owczarzewo i Leszka Samińskiego. ▲

Dnia 6 stycznia obchodzi swój zany jubileusz nasza Kochana Żona, Mamusia, Babcia i Prababcia

MUDr HALINA KISZA
z Trzyńca

Życzenia wielu kolejnych obfitych, zdrowych i szczęśliwych lat składają mąż Bogdan oraz córki Aleksandra i Urszula z rodzinami.

Gr-005

5 stycznia obchodzi 85. urodziny

pani HELENA KRZYŻANEK

Z tej okazji Drogiej Mamie, Teściowej, Babcie, Prababci życzenia zdrowia, pogody ducha i dobrej myśli składają córka Urszula i syn Andrzej z rodzinami.

RK-083

WSPOMNIENIA

Dziś, 3 stycznia, mija piąta rocznica śmierci naszej Kochanej Mamusi, Babcie i Prababci

śp. HELENY CELARKOWEJ

a 18 listopada 2025 wspomnimy pięćdziesiąt rocznicę śmierci Jej Męża, naszego Ojca i Dziadka

śp. WŁADYSŁAWA CELARKA

Wszystkim, którzy razem z nami zechcą poświęcić Im chwilę wspomnień dziękują córki Halina i Anusia z rodzinami.

Gr-617

NEKROLOGI

Składamy wyrazy głębokiego współczucia pani Marceli Siemińskiej z powodu śmierci

MAMY

Zespół Centrum Pedagogicznego w Czeskim Cieszynie.

Gr-006

...Czasu spędzonego z tymi, których kochamy, nigdy nie jest za dużo...

Z bólem w sercu zawiadamiamy wszystkich krewnych, przyjaciół i znajomych, że dnia 1 stycznia 2025 odszedł od nas na zawsze w wieku 94 lat nasz Ukochany

śp. STANISŁAW PIELESZ

Zamieszkały w Sibicy

Pogrzeb Drogiego Zmarłego odbędzie się w środę 8 stycznia 2025 o godz. 13.00 w kościele rzymskokatolickim w Sibicy na miejscowy cmentarz.

W smutku pogrążona rodzina.

Gr-007

CATERING ZARELKO

Smaczny Catering

na imieniny, urodziny, jubileusze i spotkania rodzinne

WWW.CATERINGCIESZYN.PL +48 537 357 077

Gr-087

WYBRANE WYCIECZKI BIURA PODRÓŻY A-Z TOUR 2025 LOTNICZE WYCIECZKI OBJAZDOWE		
Portugalia , wylot z Pragi, 3*, HB	od 33.450 Kč	
Katalonia , wylot z Katowic, 3*, HB	od 22.950 Kč	
Andaluzja , wylot z Pragi, 3*, HB	od 29.950 Kč	
WYCIECZKI OBJAZDOWE AUTOKAREM		
Bałtyk , Mielno, Unital, HB, wellness, baseny	od 16.450 Kč	
Bad Gastein , HB, basen, Grossglockner	od 13.450 Kč	
Warszawa , 3*, HB, Stare Miasto, Wilanów	od 6.950 Kč	
Słowenia , z północy na południe, 3*, HB	od 13.550 Kč	
Czechy Wschodnie , 3*, HB, wellness	od 11.400 Kč	
Szwajcaria , 3*, HB, góry, jeziora, zabijki	od 17.450 Kč	
Mazury , 3*, HB, Giżycko, Mikolajki, rejs	od 12.550 Kč	
UZDROWISKA I TERM Y AUTOKAREM		
Szaflary , 4*, HB + baseny term., Zakopane	od 8.150 Kč	
Mosonmagyaróvár , 3*,HB+baseny term.	od 11.950 Kč	
Bukowina Tatrzańska , 4*, HB+bas.term.	od 9.150 Kč	
Białka Tatrzańska , 4*, HB+bas.term.	od 10.650 Kč	
Podhájska , Energy I, HB, baseny term.	od 11.550 Kč	
Velký Meder , 3*, HB, Thermal Corvinus	od 9.550 Kč	
Pełna oferta wycieczek, aktualne ceny i zniżki na www.ckaztour.cz – przesyłka katalogu 2025 pocztą gratis.		
HB – w cenie śniadania i obiadokolację		
Wyjazdy z: Trzyńca, Cz. Cieszyńska, Karwiny, Hawierzowa, Fr.-Mistku, Ostrawy.		
Zniżki First Minute obowiązują do 15.2.2025		
A-Z TOUR tel: 558 986 800, info@ckaztour.cz		

Gr-628

Gr-398

WAŻNE INFORMACJE

- Nowym dostawcą dla prenumeratorów „Głosu” jest od 1 listopada 2023 roku PNS, a.s.
- Bezpłatna linia telefoniczna: 800 400 412 (czynna w dni robocze 7.30-17.00)
- Zamówienia pisemne: První novinová společnost, a.s. Zákaznické centrum, Evropská 888, 664 42 Modřice, e-mail: zakaznickecentrum@pns.cz
- Wszelkie zamówienia, zmiany i reklamacje prosimy kierować pod nr. tel. 800 400 412.

PROGRAM TV

PIĄTEK 3 STYCZNIA

TVP 1

5.55 Info poranek **7.00** Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze **7.30** Droga Orszaku Trzech Króli **8.00** Kariera Nikodema Dyminy (s.) **8.55** Ranczo (s.) **9.55** Komisarz Alex 3. Sekret (s.) **10.45** Ojciec Mateusz 13 (s.) **11.35** Okrasa łamie przepisy. Elegancja na Batorym **12.10** Agrobiznes **12.55** Natura w Jedyńce. Niedźwiedź polarny **14.00** Wichrowe wzgórze (s.) **14.55** Jaka to melodia? (teleturniej) **15.35** Gra słów. Krzyżówka (mag.) **16.05** Dziedzictwo (s.) **17.00** Teleexpress **17.20** Jaka to melodia? (teleturniej) **17.55** Klan (s.) **18.25** Reporterzy **18.45** Akacjaowa 38 (s.) **19.30** Program informacyjny **19.30** **20.00** Gala otwierająca polską prezydencję w Radzie Unii Europejskiej (koncert) **21.45** Nie ma róży bez ognia (komedia) **23.30** Baby boom, czyli Kogel Mogel 5 (komedia).

TVP 2

6.20 Anna Dymna - spotkajmy się. Michał Pietniiewicz **6.55** Barwy szczęścia (s.) **7.30** Pytanie na śniadanie **11.15** Operacja zdrowie (mag.) **11.50** Tańcząca ze światem - Tunezja. Świątynia wody **12.30** Koło fortuny (teleturniej) **13.15** Miłość i nadzieja (s.) **14.05** Va banque (teleturniej) **14.35** Na sygnale (s.) **15.05** La Promesa - pałac tajemnic (s.) **16.00** Koło fortuny (teleturniej)

16.35 Familiada (teleturniej)

„Familiada” – teleturniejowy hit Dwójki. Świętą atmosferę tworzą: prowadzący Karol Strasburger oraz zapraszone do studia pięcioosobowe drużyny, członkowie rodziny lub przyjaciele, ludzie o wspólnych zainteresowaniach.

17.20 Miłość i nadzieja (s.) **18.15** Va banque (teleturniej) **18.50** Jeden z dziesięciu (teleturniej) **19.25** Barwy szczęścia (s.) **20.45** Sylwester z Dwójką **21.45** Kino relaks. Dziewczyna warta grzechu (komedia) **23.30** Blue Moon (s.).

TVN

5.55 Ukryta prawda **6.50** Kuchenne rewolucje. Ostrów Wielkopolski **7.45** Dzień Dobry TVN **11.20** Kuchenne rewolucje. Palce Lizać **12.20** Wycieczkowiec (s.) **13.20** Ukryta prawda **16.35** Kuchenne rewolucje. Ludwina **17.40** Detektywi (s.) **18.35** Kroniki Pucharu Świata w skokach narciarskich **19.00** Fakty **19.40** Uwaga! **20.00** Player One (film SF) **22.50** 15.17 do Paryża (thriller USA).

POLSAT

6.00 Nowy dzień z Polsat News **8.00** Halo tu Polsat **11.25** Gliniarze (s.) **14.35** Dlaczego ja? **15.50** Wydarzenia **16.20** Interwencja (mag.) **16.30** Na ratunek 112 **17.00** Gliniarze (s.) **18.00** Pierwsza miłość (s.) **18.50** Wydarzenia **19.15** Polska (31) **19.55** Dlaczego nie! (komedia romantyczna) **22.05** Nowy początek (film USA).

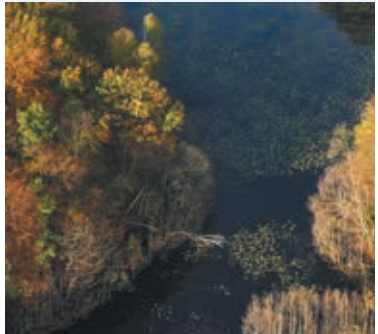
TVC 1

5.59 Studio 6 **9.00** Magnum (s.) **9.50** Próba **10.30** Długi księżyc (film) **11.30** AZ kwiz **12.00** Południowe wiadomości **12.30** Na początku był goździk (film) **13.50** Hiszpańska paraodontoza (film) **15.30** Mahulena, złota panna (bajka) **17.00** Podróż po Helsinkach **17.30** AZ kwiz **18.00** Wiadomości regionalne **18.25** Gdzie jest mój dom? **18.55** Prognoza pogody, wiadomości, sport **20.10** Ubóstwiany (film) **21.50** Cudowne lata pod psem (film) **23.30** Ten, kto tańczy i śpiewa **0.00** AZ kwiz.

TVC 2

6.00 Ostatnie tajemnice ludzkości **7.35** Myśleć jak ryba **8.30** Bajeczny zimowy świat natury **9.20** Mój przyjaciel Hachiko (film)

10.50 Magiczny las i mokrada

Schorfheide w północno-wschodnich Niemczech to magiczne miejsce, w którym żyją ludzie, którzy nie przejmują się zbytnio uwagą ze strony innych. Korona lokalnych drzew sięga aż po horyzont. Tutejszy krajobraz tworzą tysiące mokradel i setki jezior, a obecność człowieka nie pozostawiła tu żadnych śladów. Ten słabo zaludniony i mało znany region jest modelem przykadem trwałości wspólnotnictwa człowieka z przyrodą. Niekończące się lasy, jeziora i bagna. Wiekowe buki i dęby zachowują naturalne bogactwo dawnych czasów. Naturalne cykle wzrostu, życia i rozkładu. Z biegiem czasu zmieniła się tylko nazwa.

11.45 Złoty orzeszek 2024 **12.40** Przechadzka po Balearach **14.10** Dębowe serce **15.35** Lucky Luke (film) **17.00** Brytyjskie klejnoty koronne **17.55** Maria Teresa, królowa i matka **18.45** Podróż po Szpananii **19.15** Zapomniane wyprawy **19.50** Wiadomości w czeskim j. migowym **20.00** Nędznicy (film) **21.45** Złoto dla pazernicy (film) **23.30** Lotnicze katastrofy **0.15** Odwaga.

NOVA

5.55 Śniadanie **8.40** Ulica (s.) **9.35** Jedna rodzina (s.) **10.55** Dr House (s.) **12.00** Południowe wiadomości (s.) **12.30** Przychodnia w różnym ogrodzie (s.) **13.50** Mentalista (s.) **15.40** Zamierzamy się zżonać **16.57** Popołudniowe wiadomości **17.35** Pościg **18.30** Ulica (s.) **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.20** Harry Potter i Kamień Filozoficzny (film) **23.10** Zamiana ciał (film) **1.20** Mentalista (s.).

PRIMA

6.00 Nowy dzień **7.05** M.A.S.H. (s.) **9.35** Castle (s.) **11.25** Agenci NCIS (s.) **13.20** Policja w akcji **15.30** Tak jest, szefie **14.20** Incognito **15.25** Tak jest, szefie! **16.45** Angelika i sultan (film) **18.55** Wiadomości, pogoda, wiadomości kryminalne **19.55** Showtime **20.15** Kochamy Czechy **22.00** Kochamy szefa **23.40** Tak jest, szefie! **0.50** Policja w akcji.

SOBOTA 4 STYCZNIA

TVP 1

6.20 Balans bieli **7.00** Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze **7.40** Pełnosprawni

8.10 Czarne chmury. Szafot

Polski Fanfan, pierwszy polski serial spod znaku „ptaszcza i szpady” – pisanio o „Czarnych chmurach” w prasie z lat 70. Osią fabuły stały się dramatyczne epizody z walk o utrzymanie przy Polsce Prus Książęcych. Pozostawiały one w lennej zależności od Rzeczypospolitej od 1525 r., kiedy Albrecht Hohenzollern sekularyzował państwo zakonne i złożył w Krakowie hołd królowi polskiemu. W sali miejskiego ratusza toczy się właśnie proces przeciwko mieszczańninowi Stolcekiemu oskarżonemu o zdradę stanu – działanie na rzecz powrotu Prus do Polski. Namieśnik elektora, von Hollstein, żąda kary śmierci. Na salę rozpraw wkracza na czele zbrojnych pułkownik rajtarii elektorskiej, Krzysztof Gdowird. Rzuca pod nogi namieśnika szpadę oficerską, publicznie protestując przeciw gwałceniu prawa...

9.10 Ranczo (s.) **10.10** Komisarz Alex 3 (s.) **11.05** Ojciec Mateusz 13 (s.) **12.15** Gwiazdy w południe. Cartouche - zbrojca (film przygodowy) **14.25** Okrasa łamie przepisy. Kuchnia zachodnich Mazur **14.50** Dobre strony **15.10** U Pana Boga w ogródku (s.) **16.05** Dziedzictwo (s.) **17.00** Teleexpress **17.30** Sisi (s.) **18.25** Przed ekranem (mag.) **18.40** Jaka to melodia? (teleturniej) **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.20** Hit na sobotę. RoboCop (film USA) **22.30** Zatoka szpiegów (s.) **23.25** Dżentelmeni (film kryminalny).

TVP 2

6.00 Barwy szczęścia (s.) **6.35** M jak miłość. Wigilia u Mostowiaków **7.30** Pytanie na śniadanie **11.35** To jest gram **12.10** Sylwester z Dwójką **13.05** Czerdziesiątka (s.) **14.00** Familiada (teleturniej) **14.35** Koło fortuny (teleturniej) **15.15** Sylwester z Dwójką **16.20** Na dobre i na złe (s.) **17.30** Stój, bo mamusia strzela (kmedia USA) **19.00** Słowo na niedzielę. Na początku i na końcu **19.15** Rodzinka.pl (s.) **20.00** The Voice Senior 6. Przesztuchania w ciemno **22.30** Trzy królowe (komedia USA).

TVN

5.50 Ukryta prawda **6.45** Kuchenne rewolucje. Janowo **7.45** Dzień Dobry TVN **11.20** Na Wspólnej (s.) **12.20** Autentyczni (pr. rozrywkowy) **13.00** Skoki narciarskie. Turniej Czterech Skoczni w Innsbrucku **16.10** Rodzina od zaraz (komedia USA) **19.00** Fakty **19.30** Miss agent (komedia USA) **21.50** After (melodramat USA).

POLSAT

6.00 Nowy dzień z Polsat News **8.00** Halo tu Polsat **11.30** Gliniarze (s.) **16.30** Nasz nowy dom (reality show) **17.30** Awantura o kasę (teleturniej) **18.50** Wydarzenia, sport, pogoda **20.00** Gala Mistrzów Sportu 90. Plebiscytu „Przeglądu Sportowego” 2024 **23.20** Pitbull. Niebezpieczne kobiety (film sensacyjny).

TVC 1

6.00 Szahrazad (bajka) **6.50** Kafarek (bajka) **7.55** Saturnin (film) **9.35** Uśmiechy Petra Vacka **10.20** Sprawy siostry Bonifacji (s.) **11.05** Wszystko-party **12.00** Z metropolii, Tydzień w regionach **12.25** Nasze hobby **13.00** Wiadomości **13.05** Jak Maciej został czarodziejem (bajka) **13.50** Księżniczka Dusza (bajka) **15.00** Słoneczko na huśtawce (film) **16.25** Pasierbica kłusownika (film) **18.25** Chłopaki w akcji **18.55** Prognoza pogody, wiadomości, sport **20.05** Dom pod lasem (film) **21.35** Skok (film) **23.30** Pr. rozrywkowy **0.10** Pr. rozrywkowy.

TVC 2

6.00 Maria Teresa, królowa i matka **6.55** Król Karol III, malarz **7.50** Na biegówkach po Czechach **8.00** Nie-samowite kanały wodne **8.55** Dębowe serce **10.20** Lotnicze katastrofy **11.05** Konie i człowiek **12.00** Alpy **12.55** Babel **13.20** Historie budowli **13.30** Fanfan Tulipan (film) **15.10** Nędznicy (film) **16.40** Tajemnicza Agatha Christie **17.35** Cudowna planeta **18.30** Pieśń dla miłości **19.25** Zapomniane wyprawy **19.50** Wiadomości w czeskim j. migowym **20.00** Chaplin (film) **22.25** Atomowy głom (film) **0.10** Republika Dominikańska, odwrócona strona raju.

NOVA

6.10 Karate owca (s. anim.) **6.20** Monchichi (s. anim.) **7.15** Alvin i wiewiórki (s. anim.) **8.05** O czterech muzykach z Bremy (bajka) **9.15** Sylwester w Nowym Jorku (film) **11.25** Kamenák (s.) **12.35** Sabrina (film) **15.00** Teraz albo nigdy (film) **16.55** Niesamowity Spider-Man (film) **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.20** Praktykant (film) **22.40** Magic Mike: Ostatni taniec (film) **0.50** Sylwester w Nowym Jorku (film).

PRIMA

6.30 M.A.S.H. (s.) **8.35** Autosalon.tv **9.40** Incognito **10.45** Prima Partička **12.20** Incognito Sylwester 2024 **14.20** Terminal (film) **16.50** Indianin (film) **18.55** Wiadomości, pogoda **19.55** Showtime

20.15 Piraci z Karaibów: klątwa Czarnej Perły (film)

Karaiby, XVIII wiek. Kapitan Barbossa kradnie piracki statek kapitana Jacka Sparrowa, „Czarną Perłę”, a następnie atakuje miasto Port Royal i porywa córkę gubernatora, Elizabeth Swann. Sparrow zawiera sojusz z przyjacielem z dzieciństwa Elizabeth, Willem Turnerem. Na pokładzie najszybszego okrętu brytyjskiej floty „H.M.S. Interceptor” obaj wyruszają w pościg. Ich z kolei goni na statku „H.M.S. Dauntless” narzeczony Elizabeth – komodor Norrington. Barbossa zmierza na tajemniczą wyspę Isla de Muerte, gdzie dojdzie do ostatecznej rozgrywki. Okazuje się, że Barbossa i jego ludzie po zachodzie słońca przeistaczają się w armię żywych szkieletów. Związane jest to z klątwą, ciągnącą na ukrytym skarbie.

23.05 Midway (film) **1.45** Nice Guys. Równi goście (film).

NIEDZIELA 5 STYCZNIA

TVP 1

6.20 Słownik polsko@polski (talk-show prof. Jana Miodka) **6.55** Słowo na niedzielę. Na początku i na końcu **7.00** Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Krakowie-Łagiewnikach **8.00** Tydzień **8.35** Stawka większa niż życie (s.) **10.55** Komisarz Alex 3 (s.) **11.55** Między ziemią a niebem **12.00** Anioł Pański **12.15** Między ziemią a niebem **12.45** Pielgrzymi Nadziei **13.05** BBC w Jedyńce. Zaloty wśród zwierząt **14.20** Nie ma róży bez ognia (komedia polska) **16.05** Dziedzictwo (s.) **17.00** Teleexpress **17.35** Dewajtis (s.) **18.40** Jaka to melodia? (teleturniej) **19.30** Program informacyjny **20.20** Żona dla Polaka (reality show) **21.20** Zakochana Jedyńka. W blasku nocy (melodramat USA) **23.00** RoboCop (film USA).

TVP 2

6.00 Barwy szczęścia (s.) **6.35** M jak miłość. Święta z „M jak miłość” **7.30** Pytanie na śniadanie **11.05** Jak to się mówi, czyli Kasia u Bralczyka **11.40** The Voice Senior 6 **14.00** Familiada (teleturniej) **14.30** Kolo fortuny (teleturniej) **15.10** Szansa na sukces. Opole 2024 2. Maciej Maleńczuk

16.10 Małeńki znak – świąteczny koncert Ireny Santor

Irena Santor – niekwestionowana Pierwsza Dama Polskiej Piosenki, uwielbiana przez wszystkie pokolenia słuchaczy, obchodzi w grudniu 2024 roku swoje 90. urodziny. Z tej okazji zapraszamy na wyjątkowy, świąteczny koncert Artystki, pt. „Małeńki znak”. Podczas jubileuszowego koncertu w reżyserii Marcina Kołacz-kowskiego zabrzmią zarówno wielkie, niezapomniane przeboje, jak i te nieco mniej znane. O oprawę muzyczną wydarzenia zadba zespół Polyphonic Choir & Band pod kierunkiem Pawła Głowińskiego. Muzyczną podróż dopełnią opowieści i wspomnienia Ireny Santor oraz archiwalne materiały filmowe. Koncert poprowadzi mistrzowski duet polskiej konferansjerki – Andrzeja Poniedziałki i Artur Andrus...

17.15 Sylwester z Dwójką 18.10 Hrabia Monte Christo (s.) 19.20 Rodzinka.pl (s.) 20.00 GoldenEye (film sensacyjny). 22.20 Wszyscy wiedzą (film kryminalny).

TVN

5.50 Bitwa o gości (reality show) **6.45** Kuchenne rewolucje. Żerków **7.45** Dzień Dobry TVN **11.20** Magda gotuje internet **11.55** Interkosmos (komedia USA) **14.20** Wredne dziewczyny (komedia Kanada/USA) **16.25** Nie kłam, kochanie (komedia romantyczna) **18.35** Kroniki Pucharu Świata w skokach narciarskich **19.00** Fakty **19.35** Festiwal Piosenki Filmowej Bydgoszcz. Piosenki filmem pisane **20.50** Król Artur. Legenda miecza (film przygodowy) **23.20** W morzu ognia (film USA).

POLSAT

6.00 Nowy dzień z Polsat News **8.00** Halo tu Polsat **11.00** Madagaskar 2 (film animowany) **12.55** Węzień labiryntu (thriller) **15.20** Dlaczego nie! (komedia) **17.30** Awantura o kasę (teleturniej) **18.50** Wydarzenia, sport, pogoda (film) **20.50** Pearl Harbor (dramat wojenny) **23.55** Nocna randka (komedia USA).

TVC 1

6.00 Ciekawostki z regionów **6.25** Pasierbica kłusownika (film) **8.20** Sól nad złoto (bajka) **9.50** Kalendarium **10.05** Kamera na szlaku **10.35** Obiektyw **11.05** Przygody kryminalistki (s.) **12.00** Pytania Václava Moravca **13.00** Wiadomości **13.05** Siedmiopiórek (bajka) **14.10** Złoty chleb (bajka) **15.20** Upadek Ikara (film) **17.05** Ranczo pod Zieloną Siódmką (s.) **18.00** Koncerty z okazji święta Trzech Króli **18.55** Prognoza pogody, wiadomości, sport **20.10** Kroki mordercy (film) **21.35** Wspaniały (film) **23.10** Pr. rozrywkowy **0.10** Sprawy detektywne Murdocha (s.).

TVC 2

6.00 Jak się żyło w Nowym Jorku w 1882 roku **6.55** Cyrk w naturze **7.50** Magiczny las i mokrada **8.40** Czechosłowacki tygodnik filmowy **8.50** Poszukiwania utraconego czasu **9.15** Historie.cs **10.10** Magazyn chrześcijański **10.35** Anatomia religii **11.05** Nędznicy (film) **12.40** Elżbieta i Małgorzata, królewskie siostry **13.30** Bohaterowie legend

14.20 Biała zima w europejskich górach

Nie tylko na grzbietach górskich, ale także u podnóża gór krajobraz zmienia się w białe królestwo lodowych rzeźb. Długie sople zwisają z gałęzi drzew, a ludzie chronią się w ciepłe swoich domów. Zamek Herrenchiemsee znikają jest opuszczony i pusty. Jednak jego otoczenie zaskakuje tętną życiem. Zwierzęta mieszkające Alp są dobrze przygotowane na białą zimę w górach Europy. Jesień na kontynencie europejskim powoli dobiega końca, a pogoda w Alpach wywraca się do góry nogami...

15.10 Mania wielkości (film) **17.00** Rzesza Inków: Nowe odkrycia **17.50** Podróż po północnej Patagonii **18.20** Piękne kraje z lotu ptaka **19.20** Ciekawostki z regionów **19.50** Wiadomości w czeskim j. migowym **20.00** 310 do Yumy (film) **22.05** Siedmiu wspaniałych (film) **0.15** Fenomen jeans.

NOVA

6.15 Karate owca (s. anim.) **6.25** Monchichi (s. anim.) **7.20** Alvin i wiewiórki (s. anim.) **8.10** O białym wężu (bajka) **10.00** My, właściciele domków letniskowych **11.00** Łodowce, opowiadaj! **11.55** Za pięć dwunasta **13.00** Comeback (s.) **14.35** Moja super eksdziejczyna (film) **16.25** Słońce, siano, erotyka (film) **18.10** Pościg: wydanie specjalne **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.20** Policja Modrava (s.) **22.50** Odkłamy **23.20** Tożsamość Bourne'a (film).

PRIMA

6.05 Bolek i Lolek wśród górników (s. anim.) **6.15** M.A.S.H. (s.) **8.45** Prima Czechy **9.20** Prima świat **9.50** Incognito **11.00** Partia Terezi Tománekowej **11.55** Poradnik domowy **12.50** Poradnik Pepy Libického **13.30** Ogrodnik w zasięgu ręki **14.10** Poradnik Ládi Hruški **15.30** Czeskie domki letniskowe marzeń **16.25** Strachy (bajka) **18.55** Wiadomości, pogoda, wiadomości kryminalne **19.55** Showtime **20.15** Łaska hory pęnaśi (film) **22.05** Niebezpieczny pasażer (film) **23.55** Wściekle pięci (film).

PONIEDZIAŁEK 6 STYCZNIA

TVP 1

7.00 Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Krakowie-Łagiewnikach **7.55** Pan Włodzowski (film historyczny) **10.45** BBC w Jedyńce. Zaloty wśród zwierząt. W leśnym gąszczu **11.45** Program katolicki **13.15** Kolędy pod Tatrami (koncert) **13.40** Poszukiwany, poszukiwana (komedia) **15.20** Byłe do świat (komedia romantyczna) **17.00** Teleexpress **17.30** Jaka to melodia? (teleturniej) **18.25** Reporterzy (mag.) **18.45** Akacjaowa 38 (s.) **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda

20.30 Teatr Telewizji. Kolacja na cztery ręce

W archiwalnym widowisku telewizyjnym prawdziwy koncert gry aktorskiej dają Janusz Gajos jako Bach i nieżyjący już Roman Wilhelm jako Haendel, bywalec europejskich salo-nów i najlepiej opłacany muzyk swoich czasów. Haendel z trudem tłumi wściekłość. Za granicą na jego widok powstają królowie i kardynałowie, zaś we własnej ojczyźnie nikt go nie poznaje. A w dodatku ten Bach gra bosko! Wypada jednak podjąć biedaczną kolację. Światowic powściąga gniew, zazdrość, pychę i zarożumia-łość. Skromny kantor od świętego Tomasza schyla się przed „królem muzyki” w głębokim, pokornym ukłonie. Udobruchany Haendel serwuje trunki, próbuje zaimponować prowincjuszowi wyszukany menu. Znany smakosz, bohater licznych skandali, „czarujący potwór”, jak mawiają o nim w Londynie, chępli są swoimi sukcesami, po-zycją towarzyską i finansową, a nawet swymi niepowodzeniami...

POST SCRIPTUM

UŚMIECHNIJ SIĘ

WEHIKUŁ CZASU

Tak było...

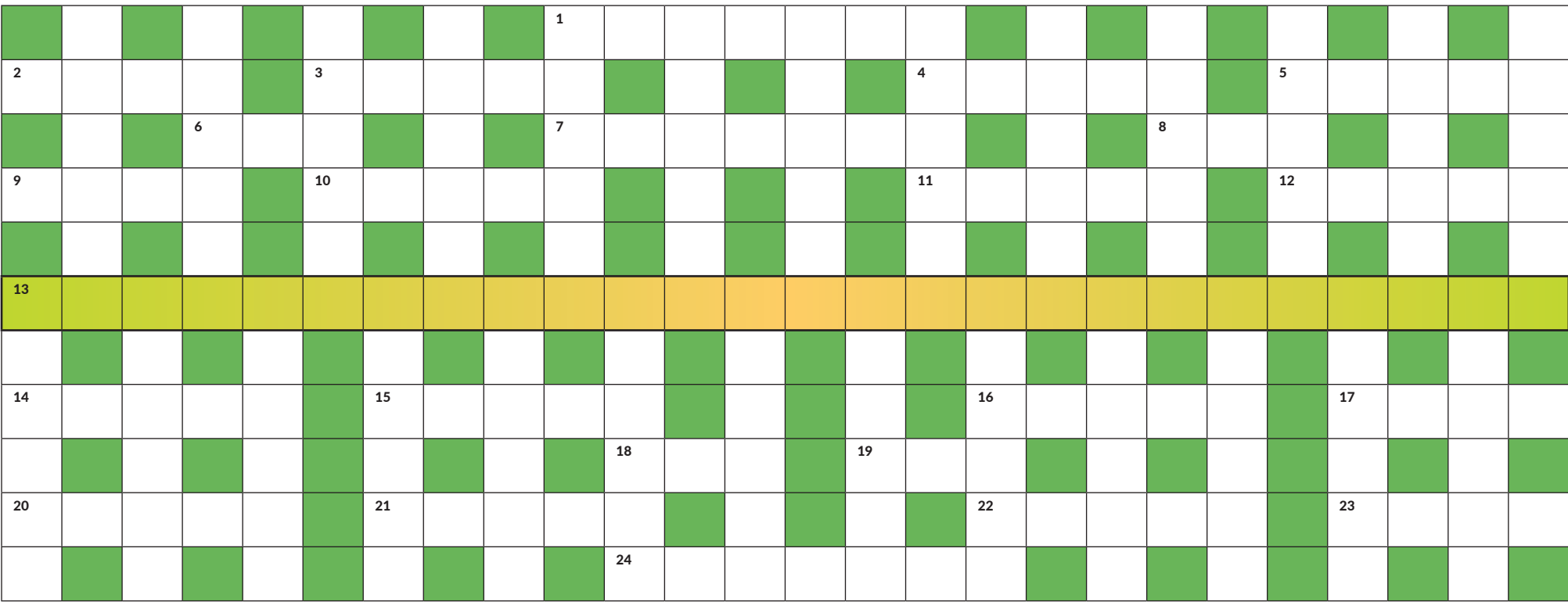

...tak jest

• Tym razem zapraszamy na wycieczkę w góry. Archiwalna fotografia z roku 1959 ze zbiorów Marty Mikulowej przedstawia schronisko na Gierowej. Czekamy na propozycje współczesnego ujęcia. W gazecie zamieścimy pierwsze bądź najlepsze zdjęcie, jakie dostaniemy. Fotografie prosimy wysyłać na: dabkowski@glos.live bądź info@glos.live. Serdecznie zapraszamy do współpracy!

KRZYŻÓWKA KOMBINOWANA

Rozwiązaniem jest przysłowie polskie...

POZIOMO:

- 1. najbardziej popularny system operacyjny, stworzony w firmie Microsoft
- 2. marzenie, koncepcja, concept lub miejsce, gdzie powstaje film
- 3. płyną do morza
- 4. część zbroi osłaniającej tułów
- 5. amerykański stan ze stolicą w Boise
- 6. zaimek jak powieść Rodziwiczówny lub zespół Agnieszki Chylińskiej
- 7. o małej Neli w przedszkolu
- 8. Urszula dla przyjaciół i znajomych
- 9. dwuosobowy zespół grający lub śpiewający jakąś kompozycję

- 10. duży, jadowity wąż żyjący w Azji i Afryce
- 11. urządzenie do zapisu i odczytu informacji na płytach kompaktowych
- 12. Francis (zm.1596), angielski korsarz i admirał
- 13. ROZWIĄZANIE DODATKOWE
- 14. biała plamka na sierści czarnego kota lub naszyta na ubraniu
- 15. inaczej ciągle, bez przerwy
- 16. krzyżujące się pręty, najczęściej metalowe, służące jako ochrona, ozdoba
- 17. arena dla dżudoki
- 18. czas od zachodu do wschodu słońca, kiedy jest ciemno na dworze

- 19. amerykańska liga koszykówki
- 20. dzień tygodnia następujący bezpośrednio po wtorku
- 21. ...Wielkie, wieś sołecka na Śląsku Cieszyńskim, z Muzeum Zofii Kossak
- 22. łodygi i liście dojrzałych roślin uprawnych pozostające po wymłóceniu nasion
- 23. masa opakowania lub sprzęt dawnej praczki
- 24. człowiek niemówiący prawdy, dwulicowy, lawirant, zakłamaniec.

PIONOWO:
ALEUCI, APARAT, ARMATA, BALAST, CAŁOŚĆ, CSURGÓ,

ĆWIERĆ, DIADEM, DIALOG, EUTROF, HERBUŚ, IKONKA, KNOTEK, KOMETA, KOTARA, KRAKÓW, ŁUKASZ, ODWAGA, OFSAJD, RÓŻNIK, NALEPA,

PROSIĘ, SKALAB, WILCZĘ, WINAMP, WŁAMAĆ.

Wyrazy trudne lub mniej znane:
IDAHO, KIRYS. LASER

Wśród autorów poprawnych rozwiązań zostanie rozlosowana nagroda. Rozwiązania prosimy przysyłać na e-mail: info@glos.live. Termin ich nadsyłania upływa w środę 15 stycznia 2025 r. Nagrodę z 20 grudnia otrzymuje **Jerzy Wacławik z Piotrowic**. Autorem dzisiejszej łamigłówki jest Jan Kubiczek.

Rozwiązanie minikwadratu magicznego z 20 grudnia: KARP

Rozwiązanie logogryfu łamanego z 20 grudnia: ADWENT

Rozwiązanie krzyżówki kombinowanej z 20 grudnia: NIE BYŁO MIEJSCA DLA CIEBIE

Projekt finansowany ze środków Ministerstwa Spraw Zagranicznych w ramach konkursu pn. Polonia i Polacy za granicą 2023 ogłoszonego przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów. Publikacje wyrażają jedynie poglądy autorów i nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP ani Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie”

MINISTERSTWO KULTURY

Ministerstwo Spraw Zagranicznych

Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej w Ostrawie

Fundacja POMOC POLAKOM NA WSCHODZIE im. Jana Olszewskiego

STOWARZYSZENIE „WSPÓLNOTA POLSKA”

Przy wsparciu finansowym Ministerstwa Kultury RC wydaje Kongres Polaków w RC, ul. Grabińska 33, 737 01 Czeski Cieszyn, IČO: 00535613, w wydawnictwie POL-PRESS, s.r.o. IČO: 26792575 • Adres: Redakcja „Głosu”, ul. Strzelnicza 28, Czeski Cieszyn 737 01 • Redaktor naczelny: Tomasz Wolff, wolff@glos.live • Zastępca redaktora naczelnego, redaktor sportowy: Janusz Bittmar, bittmar@glos.live • Redaktorzy terenowi: Danuta Chlup, danuta.chlup@glos.live • Łukasz Klimaniec, klimaniec@glos.live • Szymon Brandys, brandys@glos.live • Fotoreporter: Norbert Dąbkowski, dabkowski@glos.live • Doradca ds. reklamy: Beata Schönwald, beata.schonwald@glos.live • Projekt makiety: Jacek Utko • Telefony: sekretariat/centrala 558 731 766, e-mail: info@glos.live • www.glos.live • Pismo wychodzi we wtorki i piątki • Dostawę prenumeratom prowadzi PNS, a.s. Páteřická 1/2773, 193 00 Praha 9-Horní Počernice. Zamówienia pod adresem: První novinová společnost, a.s., Zákaznické centrum, Evropská 888, 664 42 Modřice, e-mail: zakaznickecentrum@pns.cz. Reklamacje tel. 800 400 412 • Kolportaż: PNS, a.s. • Druk: CZECH PRINT CENTER a. s. Na Rovince 876, 720 00 Ostrava-Hrabová • Materiałów niezamówionych redakcja nie zwraca. Zastrzega sobie również prawo ich redagowania i skracania • Numer ewidencyjny Ministerstwa Kultury RC: MK ČR E 588, nr Indexu 42501, ISSN 2570-8708.

„Głos” należy do Stowarzyszenia Dzienników Mniejszości Narodowych i Etnicznych Europy MIDAS